

ИЗВЛЕЧЕНИЕ ОТ ОДИТЕН ДОКЛАД

№ 1000200119

за извършен одит за съответствие при финансовото управление на Българското национално радио за периода от 01.01.2017 г. до 30.09.2019 г.

[Връзка към одитния доклад без частите, изпратени на Прокуратурата на РБ](#)

Настоящият окончателен одитен доклад е приет с Решение № 491/21.12.2020 г. на Сметната палата

Настоящото извлечение от одитен доклад е оповестено с Решение на Сметната палата № 139 от 16.05.2023 г., допълнено с Решение на Сметната палата № 180 от 20.06.2023 г.

.....
.....
Част трета
КОНСТАТАЦИИ

Раздел I. Приходи и трансфери по бюджета на БНР

1.4.1. Капиталови разходи

При анализа на капиталовите разходи през 2017, 2018 и 2019 г. е установено:

а) за **2017 г.** в бюджета са **планирани** капиталови разходи в общ размер 5 094 457 лв., от които 3 900 000 лв. финансиране със средства по чл. 49 от ЗДБРБ за 2017 г. и 1 194 457 лв. със *средства от преходния остатък* за 2016 г., представляващи *неусвоената целева субсидия* за придобиване и основен ремонт на дълготрайни активи към 31.12.2016 г. В „Обяснителната записка за общата инвестиционна политика на БНР към 31.12.2017 г.“ невярно е посочено, че същите представляват собствени бюджетни средства¹, вместо преходен остатък от неусвоена целева субсидия по чл. 70, ал. 4 от ЗРТ към 31.12.2016 г., респ. 01.01.2017 г.

Изразходваните средства за капиталови разходи на БНР през 2017 г. са в размер **3 818 706 лв.**, като с целевата субсидия за придобиване и основен ремонт на дълготрайни активи за 2017 г. са финансирани 3 802 902 лв., а 15 804 лв. са за сметка на преходния остатък от 2016 г. В края на 2017 г. неусвоените средства от предоставената целева субсидия, в т.ч. и от 2016 г. са в общ размер **1 275 751 лв.** (97 098 лв. + 1 178 653 лв.), а наличността по сметките на БНР към 31.12.2017 г. е в размер **1 994 460 лв.**²;

б) за **2018 г.** в бюджета на БНР са планирани капиталови разходи в общ размер **4 002 300 лв.**, от които 3 900 000 лв. по чл. 50, т. 1 от ЗДБРБ за 2018 г. и преходен остатък от 2017 г. - **102 300 лв.**, който е с **1 173 451 лв. по-малко от действителния размер на неусвоените средства с произход от целева субсидия** за придобиване и основен ремонт на дълготрайни активи.

В утвърдения бюджет на БНР за 2018 г., средствата от преходния остатък към 31.12.2017 г. в размер **1 173 451 лв. не са посочени и съответно не са разпределени** като средства за придобиване и основен ремонт на дълготрайни активи съобразно произхода им – неусвоена целева субсидия по чл. 70, ал. 4, т. 2 от ЗРТ от 2016 и 2017 г.

В нарушение на чл. 70, ал. 4, т. 2 от ЗРТ средствата в размер **1 173 451 лв.** са разчетени за финансиране на **други разходи** по бюджета на БНР, като не спазени целевия характер и предназначението им съгласно закона.

Извършените капиталови разходи през 2018 г. са в размер 3 900 859 лв., като 3 900 000 лв. са финансирани с целевата субсидия за 2018 г. и 859 лв. са за сметка на преходния остатък от 2017 г.³. С решение на УС на БНР от 17.01.2019 г. уточненият план на капиталовите разходи за 2018 г. е намален от **4 002 300 лв.** на **3 900 859 лв.** По този начин средства в преходния остатък от 2017 г. в размер **1 274 892 лв.** не са насочени с разпределение за придобиване и основен ремонт на дълготрайни активи съгласно произхода им – неусвоена целева субсидия по чл. 70, ал. 4, т. 2 от ЗРТ от 2016 и 2017 г. В същия размер, в нарушение на посочената правна норма, средствата са разчетени за финансиране на други разходи по бюджета на БНР и не отчитат целевия характер на предназначението им⁴.

Към 31.12.2018 г. наличността по приходни банкови сметки на БНР е **213 750 лв.**⁵. Анализът на данните показва, че през 2018 г. в нарушение на чл. 70, ал. 4, т. 2 от ЗРТ

¹ Одитни доказателства №№ 40, 43, 44

² Одитни доказателства №№ 40, 44

³ Одитни доказателства №№ 41, 45

⁴ Одитни доказателства №№ 41, 43, 45

⁵ Одитно доказателство № 41

нецелево са изразходвани средства в общ размер **1 061 142 лв.** (1 274 892 - 213 750), които са отклонени от целевото им предназначение;

в) за **2019 г.** в приетия от УС на БНР бюджет са разчетени капиталови разходи в размер **3 911 720 лв.**, в т.ч. финансирани с целева субсидия 3 900 000 лв. съгласно чл. 48 на ЗДБРБ за 2019 г. и 11 720 лв. от собствени средства⁶.

Извършените капиталови разходи към 30.09.2019 г. са в размер **2 292 587 лв.** като е отчетено усвояване в същия размер от определената с годишния закон за държавния бюджет за 2019 г. целева субсидия по чл. 70, ал. 4, т. 2 от ЗРТ.

*Дейността по съставяне, приемане, променяне и изпълняване на бюджета на БНР е в съществено несъответствие с правната рамка по ЗПФ и ЗРТ. Приемането на последните промени и „уточнения бюджет“ на БНР за 2017 и 2018 г. са извършени след законово определения срок и приключването на изпълнението на бюджетите. При съставянето и изпълнението на бюджета на БНР за 2018 г. са нарушени изискванията на чл. 70, ал. 4, т. 2 от ЗРТ чрез нецелево изразходване на неусвоени средства от целевата субсидия за придобиване и основен ремонт на дълготрайни активи с произход от предходни години и незаконосъобразно за други по вид и предназначение разходи са изразходвани средства в общ размер **1 274 892 лв.***

.....

.....

Раздел II. Разходи по бюджета на БНР

.....

.....

2.4.2. Разходи за външни услуги

2.4.2.1. Комплексно почистване

След проведена през 2016 г. открита процедура по ЗОП през 2017 г. е сключен Договор № ЗОП-10 от 31.03.2017 г. с предмет „**Комплексно почистване на помещенията в сградите на БНР София**“.

Прогнозната стойност на обществената поръчка при нейното откриване е 400 000 лв. без ДДС (**480 000 лв.** с ДДС).

Критерият за оценка на офертите при провеждането на процедурата е „най-ниска цена“, като са подадени осем оферти и най-високата предложена цена е 395 168,33 лв. без ДДС - близка до прогнозната стойност⁷.

Стойността на сключения договор е **279 935,83 лв.** без ДДС (**335 923 лв.** с ДДС), формирана въз основа на фиксирани месечни плащания в размер 7 776 лв. без ДДС (9 331,20 лв. с ДДС) за срок от 36 месеца. Комплексното почистване на помещенията следва да се извършва в гр. София, в две сгради на бул. „Драган Цанков“ № 4 и в една сграда на бул. „Цариградско шосе“ № 111.

Извършените разходи по договора са в размер **518 664 лв.**, в т.ч. през одитирания период в размер **491 914 лв.**, от които през 2017 г. – 161 128 лв., през 2018 г. 233 576 лв. и към 30.09.2019 г. – 97 210 лв.⁸.

След подписването на договора на 31.03.2017 г., въз основа на утвърдени от генералния директор на БНР докладни записки от ръководителя на „АДУС“ от 02.06.2017 г. и от 23.12.2017 г. и заявки за поемане на задължения към тях, цената по договора е увеличена съответно с 50 000 лв. и с 90 000 лв. или общо със 140 000 лв. с ДДС, поради „увеличения обем на допълнително почистване“. Неправилно в докладните записки

⁶ Одитни доказателства №№ 42, 43

⁶ Одитно доказателство № 46

⁷ Одитно доказателство № 552

⁸ Одитни доказателства №№ 518, 549

е посочено, че „прогнозната стойност на договора е 480 000 лв. с ДДС“, т.к. прогнозната стойност на обществената поръчка е 480 000 лв. с ДДС, но сключеният договор с изпълнителя след провеждането ѝ е на стойност **335 923 лв. с ДДС**, като с приетото увеличение е в размер 475 923 лв. с ДДС.

В докладните записки **не са посочени обекта и вида на услугите за допълнително почистване**, както и кое налага увеличаването на обема им. Начинът на възлагане на допълнителни дейности на изпълнителя до достигането на прогнозната стойност на обществената поръчка е описан по-долу в доклада.

С утвърдена от генералния директор на БНР заявка за поемане на задължение от 23.07.2018 г. цената по договора е увеличена с още 100 000 лв. за „пострадали от наводнения помещения на БНР“ и стойността на договора вече е **575 923 лв. с ДДС**. В заявката не е посочено кои обекти на БНР и кои помещения в тях са пострадали от наводнения и какви услуги следва да се извършват във връзка с това, не са подписвани и анекси към договора⁹.

Срокът на договора е 36 месеца, считано от датата на подписването му – 31.03.2017 г. С писмо от 27.08.2019 г. на генералния директор на БНР, на основание чл. 6.2.3. от договора е отправено едномесечно предизвестие за предсрочно прекратяване на договора. Мотивите, посочени в предизвестieto са свързани с това, че предвиденият финансов ресурс по договора в размер 335 923 лв. с ДДС е изчерпан, но не е посочен размера на превишението. Договорът е прекратен **шест месеца предсрочно**. Проследяването на плащанията по договора показва, че още към 31.12.2018 г. извършените разходи по договора са в размер 394 704 лв., а към датата на предизвестieto за прекратяване - 27.08.2019 г. са 480 433 лв. или предвиденият финансов ресурс в размер 335 923 лв. с ДДС е изчерпан и надвишен със **144 510 лв. с ДДС**¹⁰.

При проверката е установено, че средствата са изплатени за **два типа** дейности:

а) за извършените услуги по почистване на помещенията на БНР съобразно **техническата спецификация към договора**, определяща параметрите и обхвата на услугите¹¹;

б) услуги „**извън обхвата на договора**“ срещу допълнително възнаграждение.

2.4.2.1.2. Стойността на договора е определена на база **фиксирано месечно (абонаментно) плащане в размер 9 331,20 лв. с ДДС** за извършените услуги по почистване на помещенията на БНР съобразно техническата спецификация към договора, определяща параметрите и обхвата на услугите¹².

Извършените/платени разходи за **абонаментното обслужване** по договора са в размер **278 958 лв.** (30 месечни абонаментни плащания)¹³.

При одита е установено, че месечните абонаментни плащания са извършвани в срок до 20-то число на следващия месец, след фактурирането на извършените услуги и съставянето на протокол за приемане на извършените дейности „без забележки“¹⁴.

С **чл. 4.1.10.** от договора е уговорено, че при заявка от страна на БНР, изпълнителят следва да осигури услуги „**извън обхвата на договора**“ срещу допълнително възнаграждение, формирано въз основа на ценоразпис (приложение към договора), изготвен от изпълнителя с прилагане на отстъпка в размер най-малко десет на сто (10 %) от цената на всяка услуга¹⁵.

При одита е установено, че за услуги по почистване „**извън обхвата на договора**“ са изплатени средства в общ размер **239 707 лв.**, представляващи 46 на сто от общо

⁹ Одитни доказателства №№ 553, 554

¹⁰ Одитно доказателство № 555

¹¹ Одитно доказателство № 549

¹² Одитно доказателство № 549

¹³ Одитни доказателства № 554

¹⁴ Одитно доказателство № 556

¹⁵ Одитно доказателство № 549

извършените услуги¹⁶, т.е. **близо 50 на сто от разходите по договора са извън обхвата на предмета на обществената поръчка и техническата спецификация към договора**, определяща параметрите и обхвата на услугите по него.

2.4.2.1.3. Съгласно чл. 1.3., във връзка с чл. 2.1. от договора, параметрите на услугата по договора, срещу които се дължи месечно *абонаментно плащане* са подробно описани в Приложение № 1 – Техническа спецификация¹⁷.

Определените в техническата спецификация дейности са:

✓ **всекидневно почистване** с включени услуги – измиване на твърдите подови настилки; почистване с прахосмукачка на меките подови настилки; почистване на санитарните възли; отстраняване на локалните замърсявания; почистване на стълбища и площадки и др.;

✓ **ежеседмично почистване** с включени услуги – почистване на тапицирани мебели; почистване на столове, маси и др.; основно измиване и дезинфекциране на санитарните възли; влажно почистване на всички свободни зони и др.;

✓ **шестмесечно почистване** с включени услуги – основно измиване на врати, стъкла, дограма и щори;

✓ **годишно почистване** с включени услуги – машинно изпиране на меките подови настилки; машинно измиване на мраморните настилки.

В техническата спецификация е посочена **количествена сметка** за почистване на сградите на БНР, в която са посочени *квадратурата* в сградите и *вида* на почистването им.

При одита е установено, че **приемането на дейностите** по договора е извършвано **ежемесечно с приемо–предавателни протоколи** за абонаментното почистване, в които е посочено единствено, че услугата се приема „без забележки“. В протоколите **не е посочено какъв вид почистване** е извършено – всекидневно, ежеседмично, шестмесечно, или годишно. Не се посочва **и в коя сграда на БНР** е извършено почистването¹⁸.

При извършения преглед на характера на **допълнително** извършените дейности по договора - услуги при условията на **чл. 4.1.10.** от договора - „извън обхвата на договора“, е установено, че голяма част от тях са **еднородни или сходни с тези, които са заложиени по договора и, за които е предвидено абонаментното месечно плащане.**

Например¹⁹:

✓ машинно измиване на твърди подови настилки на стойност 14 126 лв.;

✓ машинно пране на килими и мокети на стойност 8 608 лв.;

✓ измиване на прозорци и дограма на стойност 3 710 лв.;

✓ измиване на щори на стойност 459 лв.;

✓ измиване на санитарни помещения и фаянс на стойност 2 290 лв.;

✓ почистване на офис мебели на стойност 320 лв.;

✓ почистване с прахосмукачка на стойност 540 лв.

2.4.2.1.4. Съгласно т. 5.3. от договора, възложителят има право да изисква от изпълнителя предоставянето на услуги при условията на **чл. 4.1.10.** от договора („извън обхвата на договора“), **като отправя писмена покана**, съдържаща параметрите на изискваната услуга, поне **пет дни преди датата** на нейното предоставяне²⁰.

При проверката на одита е установено, че в досието на поръчката **няма/не са налични писмени покани** до изпълнителя за възлагането на допълнителни услуги **в 25 от общо 38 случая** на обща стойност **176 215 лв.** (74 на сто от всички допълнителни услуги) за почистване извън предвидените с договора, които са представени допълнително. Същевременно за всички допълнителни услуги по почистване не са предоставени писмени

¹⁶ Одитни доказателства №№ 554, 557

¹⁷ Одитни доказателства №№ 549, 554

¹⁸ Одитни доказателства №№ 554, 556

¹⁹ Одитни доказателства №№ 554, 557

²⁰ Одитно доказателство № 549

документи, съдържащи обосновка на необходимостта от извършването им, както и че не попадат в обхвата на договора - абонаментната месечна цена в размер 9 331,20 лв.²¹.

Възлагането на допълнителни дейности по почистване **без да са изготвени писмени покани**, съдържащи параметрите на изискваната услуга е в несъответствие с клаузата по чл. 5.3. от договора.

В резултат от липсата на надеждни писмени доказателства, в т.ч. обосновка/мотиви на *необходимостта* от извършването на допълнителните дейности по почистване, липсата на писмени *заявки*, както и липсата на *описание на вида им*, при одита не е получена/ не може да бъде получена разумна увереност дали същите не са включени и заплатени в основния предмет на договора и дали са реално извършени, поради което не е получена разумна увереност, че разходите в размер **176 215 лв.** за допълнителни услуги по почистването на помещенията на БНР са законосъобразно извършени.

В резултат от клаузата по чл. 4.1.10. от договора за извършването на услуги „извън обхвата му“ е реализирано значително надвишаване на финансовия ресурс, определен за този вид услуга и фактическо изменение на договорената цена (стойността на разходите по договора).

Изпълнението на договора е в съществено несъответствие с договорените клаузи.

2.4.2.1.5. Извършените разходи по чл. 4.1.10. „извън обхвата на договора“, свързани с „**пострадали от наводнения помещения на БНР**“, са в общ размер **134 828 лв.**²² с ДДС. По информация на одитираната организация, наводненията са причинени от „проливни дъждове“ и от „повреди на канализационните мрежи“. Във връзка с това по договора са възлагани и извършвани допълнителни дейности като: „отводняване“; „почистване“; „дезинфекция“; „обезпаразитяване“; „обработване срещу мухъл и плесен“ и др.

При проверката на разходите в общ размер 134 828 лв. е установено, че същите са извършвани **почти ежемесечно** - установени са 16 случая на възлагане и приемане на подобни дейности в периода от м. юни 2017 г. до м. юли 2019 г., в т.ч. 2017 г. - в 4 месеца: юни, юли, август, октомври; 2018 г. – 7 месеца: март, април, юни, юли, август, септември, декември; 2019 г. – 4 месеца: февруари, април, май, и последно м. юли – един месец преди прекратяването на договора. В 6 (38 на сто) от общо установените 16 случая, в приемо – предавателните протоколи или в други документи **не е описано (посочено)** в кой обект на БНР са извършени тези дейности²³.

Липсата на посочване на конкретния обект/сграда е от **съществено значение** за оценката на законосъобразността на разходите за допълнителни услуги, т.к. сградите на БНР, предмет на договора, в които са извършени разходите във връзка с наводненията **за 2017 г., за м. декември 2018 г. и за 2019 г.** са застраховани срещу посочените рискове – щети във връзка с „проливни дъждове“ и от „повреди на канализационните мрежи“, както и за разходи за разчистване след застрахователни събития²⁴.

При одита е установено, че в БНР **липсват документи/ писмено не е регистрирано** настъпването на подобни събития, свързани с наводнения в имоти на БНР. През одитирания период от страна на БНР **не са регистрирани** застрахователни събития и съответно **не са отправяни искания** към застрахователите за изплащане на обезщетения²⁵.

За периода **01.01.2018 до 09.11.2018 г.** имотите на БНР не са били застраховани в нарушение на изискванията на чл. 12, ал. 1 от Закона за държавната собственост и чл. 12а от Правилника за прилагане на Закона за държавната собственост. За този период от БНР не е била сключена застрахователна полица за застраховка, в т.ч. и срещу посочените

²¹ Одитно доказателство № 554

²² Одитни доказателства №№ 554, 557

²³ Одитни доказателства №№ 554, 557

²⁴ Одитни доказателства №№ 554, 558, 559

²⁵ Одитно доказателство № 554

рискове – щети във връзка с „проливни дъждове“ и от „повреди на канализационните мрежи“, както и за разходи за разчистване след застрахователни събития²⁶.

В резултат от непредприемането на действия по застраховане на имотите - публична държавна собственост за част от одитирания период и липсата на надеждни писмени доказателства за регистриране/документирани на евентуално настъпили неблагоприятни последици от наводнения, обвързани с нерегистрирането на застрахователни събития и неиницирането на искания за обезщетения от застрахователите при наличието на договори за застраховка, както и поради високата системност/повторяемост на разходите за овладяване на последици от наводнения – почти ежемесечно в продължение на 3 години (от м. юни 2017 г. до м. юли 2019 г.) при одита не е получена и не се изразява разумна увереност относно законосъобразността на разходите за преодоляване на „последиви от наводнения“ в общ размер **134 828 лв.** с ДДС.

През одитирания период дейността по задължително застраховане на имотите - публична държавна собственост е в съществено несъответствие с правната рамка по Закона за държавната собственост и правилника за прилагането му, както и със заключенията за части от периода застрахователни договори, в случай че са съществували основания за изплащане на обезщетения за настъпили застрахователни събития, които не са били предявени към застрахователите.

Изпълнението на договора е в съществено несъответствие с договорените клаузи.

2.4.2.1.6. За приемането на извършените услуги по чл. 4.1.10. от договора („извън обхвата на договора“) са съставяни **двустранни приемо-предавателни протоколи**, подписани от представител на възложителя и на изпълнителя.

Протоколите съдържат информация единствено относно вид на извършени дейности и техните количества. Голямата част от протоколите - **15 бр. (37 на сто)** от 41 протокола, **не съдържат информация** относно това **къде са извършени** посочените дейности - в коя/кои от сградите, а **всички протоколи (100 на сто) не съдържат информация, кога са извършени** дейностите. **Всички съставени протоколи (100 на сто) не съдържат** единично/поотделно стойност на включените в тях дейности по почистване, както и издадените фактури, в които също не е посочена единична цена на дейностите²⁷.

С т. 4.1.10. от договора е договорено, че услугите „извън обхвата на договора“ ще се заплащат въз основа на **ценоразпис**, изготвен от изпълнителя с прилагане на отстъпка в размер най-малко 10 на сто (10 %) от цената на всяка услуга. При сключването на договора е представена „**Ценова листа**“ на услугите на изпълнителя, която не е променяна по време на изпълнението на договора.

При одита е установено, че в **29 (71 на сто) от всички 41** приемо-предавателни протоколи като „извършени услуги“ са включени и услуги по почистване, **които не фигурират в ценовата листа/ценоразписа** на изпълнителя към договора.

За услугите по всеки протокол от изпълнителя е издадена **фактура**, която съдържа **само обща стойност за всички дейности**. Издадените фактури и изплатените суми по тях са на обща стойност **199 475 лв.**²⁸.

Поради кумулативното влияние на **липсата** в протоколите на **единични стойности** на отделните дейности, вписването/наличието на **услуги, които не фигурират в ценоразписа**, както и изискването за прилагане на **отстъпка, определена относително/в относителен дял - най-малко 10 на сто** от цената на всяка услуга, а не в точно фиксиран процент, **начинът на ценообразуване и остойносттаване** на дейностите по издадените от изпълнителя фактури е **неясен, поради което не може да бъде проследен и проверен**.

Начинът за **документирани на приемането** на извършените услуги по договора е **недостатъчен по форма и съдържание**, в резултат на което **няма надеждни писмени**

²⁶ Одитно доказателство № 554

²⁷ Одитни доказателства №№ 554, 557

²⁸ Одитни доказателства №№ 554, 557

доказателства, не е осигурена документална обосновааност на извършените разходи и одитна пътека за последващ контрол.

Поради липсата на надеждни писмени доказателства при одита не може да се извърши проверка за правилното остойностяване на услугите за почистване по ценоразписа/ценовата листа за услуги „извън обхвата на договора“, в резултат на което не е получена и не се изразява разумна увереност относно законосъобразността на разходите в общ размер **199 475 лв.**

2.4.2.1.7. Изпълнение на договора от 31.03.2017 г.

При проверката на изпълнението на договора за „Комплексно почистване на сградите на БНР“, сключен през 2017 г. след провеждането на обществената поръчка през 2016 г., е установено, че е извършено *изменение на предмета на договора за обществена поръчка*, което е в нарушение/несъответствие с разпоредбите на чл. 116, ал. 1, т. 1, във връзка с ал. 5, т. 3 от ЗОП, в т.ч.:

Съгласно разпоредбата на чл. 116, ал. 1, т. 1 от ЗОП, договорите за обществени поръчки и рамковите споразумения могат да бъдат изменяни, когато промените са предвидени в документацията за обществената поръчка и в договора чрез ясни, точни и недвусмислени клаузи, включително клаузи за изменение на цената или опции; обхватът и естеството на възможните изменения или опции, както и условията, при които те могат да се използват, не трябва да води до промяна в предмета на поръчката или на рамковото споразумение, а ал. 5, т. 3 на същия член гласи, че изменение на договор за обществена поръчка се смята за съществено по смисъла на ал. 1, т. 5, когато изменението засяга предмета или обема на договора за обществена поръчка или рамковото споразумение.

С Решение № 1219/13.12.2016 г. за откриване на обществената поръчка с посочения по-горе предмет, възложителят е одобрил обявлението за оповестяване откриването на процедурата и документацията за участие, като в Раздел II, чл. 1.4 и чл. 2.4 от обявлението, е посочил, че предметът на обществената поръчка, както и количествената сметка са подробно описани в Техническата спецификация към документацията²⁹.

В Техническата спецификация са описани изискванията за изпълнението на обществената поръчка, параметрите ѝ, както и количествената сметка за почистване на сградите на БНР³⁰.

Към одобрената от възложителя документация за участие е приложен и проектът на договор, като в чл. 4.1.10. от същия (както и в сключения договор) е включена клауза, съгласно която „при заявка от страна на възложителя, изпълнителят е длъжен да осигурява услуги „извън обхвата на договора“, срещу допълнително възнаграждение, формирано въз основа на ценоразпис, изготвен от изпълнителя (приложение към договора), с прилагане на отстъпка в размер на най-малко 10 % (десет на сто) от цената на всяка услуга. Възложителят не е заложил ясна регламентация чрез ясни, точни и недвусмислени клаузи в проекта на договор за параметрите на възможни изменения на договора за обществената поръчка. Видно от проекта на договор и сключения договор, същите съдържат условие, което е в несъответствие с изискванията на чл. 48, ал. 1, т. 1 от ЗОП, а именно задължението на възложителя да определи точно необходимите параметри на предмета на поръчката в техническата спецификация³¹.

След проведената процедура и влизането в сила на решението за избор на изпълнител, на 31.03.2017 г. е сключен Договор № 10, с избрания изпълнител. Срокът на договора е 36 месеца, считано от датата на сключването му. В сключения договор не е посочена обща стойност, не е налична и клауза за достигане на максимално допустима стойност на договора. В чл. 2.1. от договора е регламентирано месечно възнаграждение, в

²⁹ Одитно доказателство № 550

³⁰ Одитно доказателство № 549

³¹ Одитни доказателства №№ 549, 550

размер 7 776 лв. без ДДС или 9 331,20 лв. с вкл. ДДС, като възнаграждението се заплаща при условие, че работата, извършена от изпълнителя през предходния месец е приета от възложителя без забележки с писмен протокол³².

Общата цена за изпълнение на предмета на поръчката е съгласно ценовата оферта на избрания за изпълнител участник, а именно 279 936 лв. без ДДС (335 923,20 лв. с вкл. ДДС).

Съгласно чл. 4.1.9. от договора, изпълнителят се е задължил да предостави на възложителя ценоразпис на всички предлагани от него услуги, свързани с хигиенизиране – Приложение № 2 към договора³³ и да уведомява незабавно възложителя за всяка промяна в броя, вида и цените на предлаганите услуги. Тази клауза е включена и в проекта на договор към документацията за участие.

Посоченото Приложение № 2 - ценоразпис на предлаганите услуги е **неразделна част от договора**. В него са остойностени услуги, част от които са включени в техническата спецификация, като са включени и услуги, които не са част от спецификацията, но са част от сключения договор - Приложение № 2 към него³⁴.

При одита е установено, че по договора за услуги по почистване „извън обхвата на договора“ по чл. 4.1.10. от договора са изплатени средства в общ размер 239 707 лв. – представляващи 46 на сто от общо извършените услуги (виж т. 2.4.2.1.2. от констатацията)³⁵.

Като услуги „извън обхвата на договора“ на основание чл. 4.1.10. от договора са извършени услуги по отводняване, почистване, дезинфекция, обработване срещу плесен и обезпаразитяване, които не фигурират в техническата спецификация и ценовата листа към договора и са на обща стойност 134 828 лв.³⁶ (виж т. 2.4.2.1.5. от констатацията).

В публикуваното Обявление за приключването на договора за обществената поръчка от 25.10.2019 г., е посочено, че договорът не е изменян, като едновременно с това в Раздел III.7 „Стойност, посочена в договора“ е посочена стойност от 279 936 лв. без ДДС, а в Раздел IV. 6. „Информация за изплатената сума по договора“ е посочена стойност за изплатената сума в размер 432 220,33 лв. без ДДС, което е със 152 284,33 лв. без ДДС над стойността на договора³⁷.

В чл. 6.1. от договора е посочено, че същият не може да бъде изменян, освен по изключение – в изрично изброените в чл. 116 от ЗОП случаи. При одита е установено, че съгласно утвърдени от генералния директор на БНР докладни записки и заявки, е одобрено увеличаване на стойността на договора общо в размер 240 000 лв. с ДДС, съответно 200 000 лв. без ДДС (виж т. 2.4.2.1. от констатацията)³⁸.

С възлагането на конкретни допълнителни услуги по договор за обществена поръчка, които не са включени в техническата спецификация и ценовата листа в конкретния случай, е налице изменение на предмета на договора за обществена поръчка, което е в нарушение с разпоредбите на чл. 116, ал. 1, т. 1, във връзка с ал. 5, т. 3 от ЗОП. Налице е увеличение на общата стойност на договора, спрямо ценовото предложение на изпълнителя за изпълнение на поръчката, което е неразделна част от договора.

Действията на възложителя при изпълнението на договора са в несъответствие с правната рамка по ЗОП и с клаузите на сключения договор.

2.4.2.1.8. Изпълнение на предходен договор за периода 17.11.2016 - 31.03.2017 г.

При проверката на извършените разходи за комплексно почистване през 2017 г. е установено, че за част от одитирания период - до 31.03.2017 г. и сключването на договора, разгледан по-горе в констатацията, са извършвани разходи въз основа на предходен

³² Одитно доказателство № 549

³³ приложено към договора под № 3

³⁴ Одитно доказателство № 549

³⁵ Одитни доказателства №№ 554, 557

³⁶ Одитни доказателства №№ 554, 557

³⁷ Одитно доказателство № 551

³⁸ Одитни доказателства №№ 553, 554

Договор № 130 със същия изпълнител „ЧИ100“ ЕООД, сключен на 17.11.2016 г. с предмет почистване на сградите на БНР, находящи се в гр. София, бул. „Драган Цанков“ № 4, със срок на действие от 17.11.2016 г. до 28.02.2017 г. и месечно възнаграждение за абонаментно обслужване в размер **10 127,18 лв.** с ДДС. Съгласно чл. 6.1.5 договорът се прекратява при сключването на договор за почистване на сградите на БНР в резултат на проведена процедура по ЗОП. Договорът продължава да действа до 31.03.2017 г.

За периода от 01.01.2017 г. до 31.03.2017 г. на изпълнителя са изплатени три абонаментни вноски в общ размер 30 381,54 лв. Клауза за възлагане и изпълняване на услуги „извън обхвата на договора“ е заложена по чл. 4.1.9. и в договора от 17.11.2016 г.

При проверката е установено, че по този договор от БНР **не са възлагани и не са заплащани допълнителни дейности.**

При извършения преглед и сравнение на *ценоразписите* на изпълнителя по двата договора (първият, приключил на **31.03.2017 г.**, а вторият в сила от **01.04.2017 г.**) за предоставянето на допълнителни услуги - извън абонаментното почистване, е установено, че договорените единични цени без ДДС във втория договор № ЗОП-10 от 31.03.2017 г. са няколко пъти - **между 2 и 4 пъти, по-високи** от тези в първия Договор № 130 от 17.11.2016 г.³⁹.

Например:

№ по ред	Допълнителни услуги, извън абонаментното почистване	Мерна единица	Цена по договор до 31.03.2017 г. (лв.)	Цена по договор от 01.04.2017 г. (лв.)	Завишение на цената от 01.04.2017 г. (%)
1	2	3	5	3	4
1.	Машинно измиване на твърди подови настилки	м ²	1,00 лв.	3,00 лв.	300
2.	Запечатка /полиране/ на твърди подови настилки	м ²	1,10 лв.	3,00 лв.	273
3.	Машинно пране на килими и мокет	м ²	0,95 лв.	2,50 лв.	263
4.	Измиване на прозорци и дограма	м ²	0,80 лв.	2,00 лв.	250
5.	Почистване на боя и замърсявания от прозорци	м ²	1,60 лв.	4,50 лв.	281
6.	Почистване на врати	брой	1,50 лв.	4,50 лв.	300
7.	Почистване с прахосмукачка	м ²	0,55 лв.	2,00 лв.	364
8.	Почистване на офис техника	час	5,00 лв.	18,00 лв.	360

Съпоставката и анализът показват, че в рамките на период от 4 месеца (от м. 11.2016 г. до м. 03.2017 г.) **единичните цени, договорени по първия договор, са били многократно увеличени** като предложение по втория договор и след сключването му са послужили за определяне и изплащане на разходите за почистване в обхвата на договора след м. март 2017 г. до прекратяването му.

Същественото повишаване на цените на услугите е и една от **причините за значителното превишаване на договорената стойност** за обществената поръчка в хода на изпълнението на договора за възлагането ѝ, като общият размер на превишението е **152 284,33 лв. без ДДС** или **182 741.20 лв. с ДДС.**

2.4.2.1.9. В съответствие с изискванията на РМС № 593 от 20.07.2016 г. плащанията към изпълнителя по договора след 01.04.2017 г. са извършени след получено потвърждение от НАП и АМ, че плащането може да бъде извършено.

Преди извършването на плащанията е осъществяван предварителен контрол за законосъобразност на разхода от финансовия контролор на БНР. Контролът е документиран чрез изготвянето на *искане* за извършване на разход, но е бил **напълно**

³⁹ Одитни доказателства №№ 549, 554, 560

неефективен, тъй като установените при одита несъответствия с правната рамка не са били предотвратени, разкрити и коригирани⁴⁰.

2.4.2.1.10. Съгласно т. 7.5. от договора, гаранцията за изпълнение се освобождава в срок до 30 дни след приключване на изпълнението на договора, включително извършване на дължимите плащания по него.

Изпълнението на договора е прекратено считано от 27.09.2019 г., и последното плащане е извършено на 24.10.2019 г. Гаранцията за изпълнение на договора в размер 12 000 лв. е възстановена на изпълнителя на 01.11.2019 г.⁴¹.

Всички изискуеми документи са публикувани в срок в Регистъра на обществените поръчки (РОП) и профила на купувача в съответствие със ЗОП и ППЗОП⁴².

Изпълнението на договора за комплексно почистване на помещенията в сградите на БНР - София е в съществено несъответствие с правната рамка и договора, сключен в резултат на обществена поръчка.

Една от причините за установените несъответствия с правната рамка и договора е неефективността на системата за финансово управление и контрол в БНР, в т.ч. липсата на достатъчни и адекватни контролни дейности, които да минимизират рисковете в процеса до приемливо ниво.

.....
.....

2.4.3. Разходи за текущ ремонт

При одита са проверени разходите за **текущ ремонт и поддръжка на автомобилния парк** на БНР – София.

Към 01.01.2017 г. БНР притежава и БНР-София ползва **69** автомобили, към 31.12.2017 г. **57**, към 31.12.2018 г. – **55** и към 30.09.2019 г. **48** автомобили⁴³.

През одитирания период проверените разходи за ремонт на автомобилите на БНР по договори за следгаранционно сервизно обслужване са в размер **822 312 лв.**, от които през 2017 г. – 261 361 лв., през 2018 г. 358 569 лв. и към 30.09.2019 г. - 202 382 лв.⁴⁴.

2.4.3.1. След проведена през 2015 г. процедура на договаряне без обявление по реда на чл. 90, ал. 1, т. 9, б. „б“ от ЗОП (отм.) е сключен Договор № ЗОП-7 от 22.05.2015 г. с предмет **„Доставка на резервни части, акумулатори и консумативи, сервизно обслужване и почистване на МПС на БНР София“**. Прогнозната стойност на договора е 600 000 без ДДС (720 000 лв. с ДДС). Извършените разходи по договора са в размер **719 916 лв.**, от които през одитирания период (от 09.01.2017 г. до 04.05.2017 г.) са извършени разходи в размер **117 136 лв.**⁴⁵.

Стойността на договора се определя на база *единични цени на прогнозни количества доставки на резервни части, консумативи и ремонтни дейности* на автомобили.

2.4.3.1.1. С оглед *отражението на условията*, договорени при възлагането на обществената поръчка преди одитирания период, върху размера на разходите през одитирания период при одита е извършен анализ на възлагането на обществената поръчка, при който е установено:

Съгласно разпоредбата на чл. 28, ал. 1 от ЗОП (ред. ДВ, бр. 17 от 06.03.2015 г., отм.), документацията за участие в процедура за възлагане на обществена поръчка трябва да съдържа пълното описание на предмета на поръчката, включително на обособените позиции, както и техническите спецификации, което означава, че **възложителят е длъжен да посочи всички доставки и услуги, предмет на поръчката**. Освен това, конкретната поръчка е периодична, с оглед и мотивите на възложителя за избора на вида процедура -

⁴⁰ Одитни доказателства №№ 556, 557

⁴¹ Одитно доказателство № 561

⁴² чл. 29 от ЗОП и чл. 24, ал. 1, т. 1 от ППЗОП (ДВ, бр. 28 от 2016 г.)

⁴³ Одитни доказателства № 585

⁴⁴ Одитни доказателства №№ 517, 518

⁴⁵ Одитни доказателства №№ 518, 560

процедура на **договаряне без обявление**, поради което възложителят е имал информацията и възможността да **изготви пълно описание за вида на доставките и услугите**.

С **ценовата оферта** към договора са *определени резервните части и консумативи*, които ще бъдат доставяни, *видовете ремонтни дейности* и са определени техните *единични цени*. В **техническото задание** при възлагането на обществената поръчка през 2015 г. (приложение към договора) е предвидено, че посочените видове работи и техните количества са *примерни*, като услугите, които *не фигурират в офертата*, се заплащат съгласно **ценоразпис** на избрания изпълнител към съответния момент⁴⁶.

При проверката е установено, че *доставки* на авточасти и *ремонтни услуги* на автомобили на обща стойност **99 555 лв.** са извършвани от изпълнителя и заплащани от БНР, **без да фигурират в ценовото му предложение**. За тези авточасти и ремонтни услуги, от БНР **не е изисквано** предоставянето на **ценоразпис** към съответния момент на извършване на услугата или доставката⁴⁷.

При прегледа в профила на купувача, не се установява/няма информация за сключени допълнителни споразумения към Договор № 7 от 22.05.2015 г. Видно от публикуваното Обявление за приключване на договора за обществената поръчка от 16.06.2017 г., договорът не е изменян⁴⁸.

С възлагането на доставки на конкретни стоки и конкретни услуги по договор за обществена поръчка, които не са включени в документацията, част от която е техническата спецификация, е налице изменение на предмета на договора за обществена поръчка, в противоречие/несъответствие с чл. 116, ал. 1, т. 1, във връзка с ал. 5, т. 3 от ЗОП (ред.ДВ, бр. 13 от 16.02.2016 г.) приложим в случая на основание § 23 от ПЗР на ЗОП (ред. ДВ, бр. 13 от 16.02.2016 г.).

Изменението на предмета на договора за възложената обществената поръчка е продължило и в рамките на одитирания период за времето от 09.01.2017 г. до 11.05.2017 г., като обхваща разходи в общ размер **99 555 лв.**

Подробно разходите са разгледани по-долу в констатацията (виж т. 2.4.3.1.5).

2.4.3.1.2. При проверката за изпълнението на договора през одитирания период е установено:

Във вътрешната уредба на БНР е регламентирано:

а) чл. 25, ал. 3, т. 4 от Правилника за структурата и организацията на дейността на БНР⁴⁹ - поддръжката на автопарка на БНР се организира и осъществява от отдел „Административни дейности и управление на собствеността“ (АДУС);

б) чл. 5, ал. 3 от Правилника за възлагане на обществените поръчки в БНР - *икономическият директор* контролира финансовото изпълнение на договорите, а съгласно чл. 34, ал. 1 - *общ контрол по изпълнение* на договора се извършва от „заявителите“ (служителите от дирекцията заявител), които следят за точното изпълнение на договорите.

При одита е извършена проверка на направените през одитирания период разходи по договор № ЗОП-7/22.05.2015 г. за ремонт на автомобили. Съгласно предмета на договора изпълнителят следва да: 1) **доставя резервни части** за автомобилите на БНР-София **по заявка**; 2) **доставя акумулатори и автоаксесоари по заявка** на БНР; 3) извършва **ремонт, сервизно обслужване и почистване** на автомобилите на БНР. Неразделна част от договора е ценовата оферта/ценовото предложение, което е изготвено по техническото задание на обществената поръчка.

Проверени са плащанията по 107 бр. фактури, издадени и изплатени в периода от 09.01.2017 г. – 11.05.2017 г., в които са включени 1 250 броя ремонтни дейности за 70 бр. автомобили от автопарка на БНР.

⁴⁶ Одитно доказателство № 586

⁴⁷ Одитни доказателства №№ 586, 587, 588

⁴⁸ https://www.profilnakupuvacha.com/index.php?r=build/view_providerpage&n=1470,10565&page=7

⁴⁹ Приет на заседание на УС на БНР на 19.08.2016 г., в сила от 15.09.2016 г.

2.4.3.1.3. Срокът на договора е две години, считано от 22.05.2015 г. - датата на влизането му в сила. Изпълнението на договора е приключило в уговорения срок. Последната фактура е от 04.05.2017 г. и плащането по нея е от 11.05.2017 г.

С чл. 2.2. от договора са определени *сроковете* за изпълнението на всяка конкретна **заявка** на БНР до изпълнителя за доставка на резервни части или ремонт на автомобилите. Съгласно чл. 8.1.4. от договора, страните по него следва да **отправят всички съобщения и уведомления** помежду си в **писмена** форма.

При одита е установено, че в несъответствие с договореното по чл. 2.2. и чл. 8.1.4. от договора, при изпълнението му, **от страна на БНР не са изготвяни писмени заявки до изпълнителя** за възникналата необходимост от доставка на резервни части или ремонт на автомобилите. По данни на БНР комуникацията с изпълнителя за необходимостта от доставка на резервна част или ремонт на автомобил е извършвана **устно** от ръководителя на отдел АДУС. Сроковете за доставката и извършването на ремонтите не са проследявани от заявителя и съответно спазването/неспазването им не са документирани⁵⁰.

Поради липсата на документирани за *иницирането* на ремонтите и за *приключването* им при одита/при последващ контрол не може да бъде установено - **от кого и кога** е била констатирана **необходимост** от доставката на резервни части или ремонт на автомобила, както и какви са **причините** за необходимостта от ремонт. Посочените обстоятелства са от особена важност за установяване както на спазването на сроковете по договора, така и относно имуществената отговорност на водачите (шофьорите) на автомобилите, които са ги управлявали, тъй като при управление на автомобила в извън работното време и/или при нарушаване на Закона за движение по пътищата и правилника за прилагането му, стойността на ремонтите, в т.ч. стойността на резервните части следва да бъде заплатена от съответния водач (шофьор) на автомобила, а не от собственика БНР, респ. застрахователя.

В резултат от липсата на надеждни и достатъчни писмени доказателства при одита не е получена/не може да се получи разумна увереност, че: първо - ремонтите са били действително необходими и разходите са законосъобразно извършени; второ - сроковете по договора за изпълнение на ремонтите са спазени и не са възникнали основания за предявяването на неустойки при забава на доставчика и трето - че във всички случаи смяната на резервните части и ремонтите са следствие от нормалната експлоатация на автомобилите, а не от нарушения на правилата за движение по пътищата и трудовата дисциплина от страна на водачите, за които те носят дисциплинарна, имуществена и административно-наказателна отговорности.

2.4.3.1.4. С **ценовата оферта** към договора са определени *резервните части и консумативи*, които ще бъдат доставяни и *видовете ремонтни дейности*, и са определени техните *единични цени*⁵¹.

В **техническото задание** при възлагането на обществената поръчка през 2015 г. (приложение към договора) е предвидено, че посочените видове работи и техните количества са *примерни*, като услугите, които *не фигурират в офертата*, се заплащат съгласно *ценоразпис* на избрания изпълнител към съответния момент⁵².

2.4.3.1.5. Общата стойност на разходите по договора през одитирания период (от 09.01.2017 г. до 11.05.2017 г.) е в размер **117 136 лв.** с ДДС, като в т.ч. от изпълнителя са фактурирани:

а) **179 бр.** ремонтни дейности, **включени** в ценовата оферта/предложение с общ размер на разходите **17 094,23 лв.** с ДДС;

⁵⁰ Одитно доказателство № 587

⁵¹ Одитно доказателство № 586

⁵² Одитно доказателство № 586

б) **1 071 бр.** ремонтни дейности - близо 6 пъти повече, които **не са включени** в ценовата оферта/предложението на изпълнителя в обществената поръчка, с общ размер на разходите **99 555,77 лв.** с ДДС;

в) **486 лв.** с ДДС за годишен технически преглед (ГТП).

Разходите по ремонтни дейности, **включени** в ценовата оферта/предложение, представляват **17 на сто** от извършените разходи по договора, а останалите **83 на сто** от разходите са за ремонтни дейности, които **не са включени** в техническото задание и съответно в ценовото предложение (ЦП)/оферта. Съпоставката показва, че по стойност **над 4/5** от платените ремонтни работи за проверения период **не са предвидени/ прогнозирани като необходими** при подготовката на възложената обществена поръчка въз основа на оценка на информацията от предходни периоди⁵³.

Съпоставени по **относителен дял** на разходите и **по брой**, ремонтите, които **по вид и цени** са извън ценовата оферта на изпълнителя, са съответно между 5 и 6 пъти повече от тези по офертата, т.е. 5/6 пъти по-често е имало необходимост от извършването на ремонти извън офертата, отколкото от тези, които по вид и цени са включени в нея. Съотношението показва, че поради **високата им честота** е следвало точно те да бъдат включени в кръга на дейностите по техническото задание за поръчката, за да получат най-доброто ценово предложение, предвид избрания критерий за оценка на офертите - „най-ниска цена“. При изготвянето на *техническото задание* и съответно – в ценовото предложение на участника **не са включени най-често извършваните ремонтни дейности по автомобилите, поради което над 80 на сто от разходите по договора са извършени по цени, които не са били предмет/не са участвали при оценката на офертата** в обществената поръчка.

Съгласно чл. 20, т.т. 4, 5, 6 и 9 от ЗПФ управлението, респ. планирането и разходването на публичните финанси/средства, следва да се извършва при спазване на принципите икономичност⁵⁴, ефикасност, ефективност и законосъобразност. Съгласно чл. 3, ал. 1 от ЗФУКПС - ръководителите на организациите отговарят за осъществяване на финансовото управление и контрол във всички ръководени от тях структури, програми, дейности и процеси при спазване на принципите за законосъобразност, добро финансово управление и прозрачност.

При проверката чрез одитни извадки е извършен анализ на изплатените разходи в различни аспекти, при който е установено:

Предназначението на разходите за проверения период от 4 месеца е⁵⁵:

а) **за 5 автомобила, избрани чрез случаен подбор:**

⁵³ Одитни доказателства №№ 586, 588

⁵⁴ чл. 20 от ЗПФ: т. 4. икономичност - придобиването с най-малки разходи на необходимите ресурси за осъществяване дейността на бюджетните организации при спазване на изискванията за качество на ресурсите; т. 5. ефикасност - постигането на максимални резултати от използваните ресурси при осъществяване дейността на бюджетните организации; т. 6. ефективност - степента на постигане целите на бюджетните организации при спазване на действителните и очакваните резултати от тяхната дейност; т.9. законосъобразност - спазване на приложимото законодателство, на вътрешните актове и на договорите.

⁵⁵ Одитно доказателство № 588

№	Марка на автомобила	Регистра- ционен №	Отчетна стойност към 01.01.2017 г. (лв.)	Стойност на ремонтите			Отн. дял на к. 6/к. 5 (%)
				Общо (лв.)	по ЦП (лв.)	извън ЦП (лв.)	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Форд Фокус	С 1989 РМ	1 000	5 159,81	518,49	4 644,32	10
2.	Шевролет Кап.	СА 1144 МХ	25 355	3 808,20	626,40	3 181,80	16
3.	Форд Фюжън	С 4947 ХМ	3 450	3 408,11	445,91	2 962,20	13
4.	Форд Фюжън	С 7654 ХК	1 000	935,61	124,85	810,76	13
5.	Опел Астра	СА 1885 НА	11 530	1 226,40	-	1 226,40	0
6.	Всичко:			14 538,13	1 715,65	12 825,48	12

Видно от таблицата, разходите на петте автомобиля за ремонтни дейности, **невключени** в ценовото предложение, са със значително по-висок относителен дял - от 84 до 100 на сто, спрямо разходите за ремонтни дейности, включени в ценовото предложение;

б) **по марки и модели автомобили** изплатените разходи са⁵⁶:

ба) за ремонт на автомобилите „**Форд Фюжън**“ по фактури за периода 09.01.2017 г. – 11.05.2017 г. са платени общо **14 929,90 лв.**, от които **809,14 лв.** (5 на сто) са за дейности, включени в ЦП и **14 120,76 лв.** (95 на сто), за дейности невяключени в ценовото предложение (ЦП);

Фигура 1.

бб) за ремонт на автомобилите „**Форд Фокус**“ са изплатени общо **12 924,54 лв.**, от които **1 262,14 лв.** (10 на сто) за дейности, включени в ЦП и **11 662,40 лв.** (90 на сто) за дейности невяключени в ценовото предложение (ЦП);

Фигура 2.

в) през периода са извършени ремонтни дейности на **автомобили, чиито марка и модел не са включени в ценовото предложение/оферта** („Шевролет Орландо“, „Пежо 308“, „Дачия Дъстър“) на обща стойност **4 208,88 лв.**, което е в несъответствие с чл. 1, т. 1.2. от договора, съгласно който „**автомобилите на БНР-София и изискванията към изпълнението на поръчката са посочени в Приложение 1 – Техническо задание**“⁵⁷;

⁵⁶ Одитно доказателство № 588

⁵⁷ Одитни доказателства №№ 586, 588

г) **видовете ремонтни дейности, които не са включени** в техническото задание и в ценовото предложение, но са с висок относителен дял от общо изплатените средства по договора за периода от 09.01.2017 г. до 11.05.2017 г.⁵⁸, са както следва:

га) **смяна на резервни части** – 60 871,20 лв. - 52 на сто от разходите;

гб) **ремонтни работи по резервни части без тяхната подмяна**, каквато дейност **не е предвидена** в ЦП – 12 069,92 лв. - 10 на сто от разходите;

гв) **консумативи** - масло, филтри (въздушен, горивен, маслен), антифриз - 6 727,20 лв. - 6 на сто от разходите;

гд) **резервни части, невключени в ЦП** – 6 090,56 лв. - 5 на сто от разходите;

ге) **други** (боядисване, диагностика, др.) – 13 796, 89 лв.- 12 на сто от разходите.

За извършените доставки и дейности, които **не са предвидени** в ценовото предложение/оферта, в издадените фактури по договора от изпълнителя са **посочени цени, за които не е документирано и липсва информация как са определени**. За тях от БНР **не е изискван, от изпълнителя не е предоставен, и съответно от БНР при одита не е представен ценоразпис на изпълнителя** към съответния момент на извършване на услугата или доставката, което е в неизпълнение/несъответствие с клаузите на договора⁵⁹.

2.4.3.1.6. При одита са установени **23 случая** (13 на сто от проверените), при които ремонтни дейности, включени в ценовото предложение, са фактурирани и платени от БНР на стойност, която не съответства/различна от договорената. В резултат, на изпълнителя без основание са изплатени **539,33** лв. повече от договореното, с което е увреден бюджетът на БНР⁶⁰.

Изпълнението на договора за проверения период е в несъответствие с договорените клаузи. Доставяни са резервни авточасти и консумативи, извършвани и фактурирани са ремонтни дейности, които не са включени в ценовото предложение към договора за обществена поръчка. За определянето на голяма част от цените не е представен актуален ценоразпис на изпълнителя към момента на извършването им, поради което в несъответствие с клаузите на договора няма надеждни писмени доказателства как са определени цените извън ценовото предложение.

2.4.3.1.7. Съгласно чл. 3.1.3. от договора, при поискване изпълнителят представя на БНР **количествено–стойностни сметки** за всички извършени за съответния месец услуги и дължимите възнаграждения.

При одита е установено, че от БНР **не са изисквани** и съответно от изпълнителя **не са представяни количествено–стойностни сметки** за извършените за съответния месец услуги и дължимите възнаграждения⁶¹.

БНР не се е възползвало от заложената в договора възможност за упражняване на контрол при изпълнението на договора, както по отношение на дейностите от ценовото предложение, така и по отношение на тези извън него, въпреки липсата на ценоразпис, от който тези цени да са видими.

2.4.3.1.8. В чл. 5.1. от договора е уговорено, че възнагражденията на изпълнителя се заплащат **след приемането на доставките и услугите от представител на БНР**, като в договора **не е посочено конкретно** длъжностно лице от БНР, което да приема доставките и услугите и да упражнява контрол. Няма и друг писмен акт за определяне на процедурата, по която възложителят ще приема изпълнението по договора.

При одита е установено, че за приемането на доставките и дейностите по договора, **не са съставяни/няма приемо-предавателни или други документи**, което е в несъответствие с чл. 264 от ЗЗД за задължението на възложителя да приеме изпълнението

⁵⁸ в размер на 117 136 лв. с ДДС

⁵⁹ Одитно доказателство № 587

⁶⁰ Одитни доказателства №№ 586, 588

⁶¹ Одитно доказателство № 587

във връзка с изискванията на чл. 14, т. 5 от ЗФУКПС за документиране, което осигурява одитна пътека за проследимост и наблюдение.

Вместо съставянето на документи в БНР е наложена *практика* за приемане на доставките/дейностите, като на гърба на фактурите, **без посещение на място при автомобилите**, се вписва текст „Услугата е действително извършена“, за което под текста се подписва ръководителят на отдел АДУС. При одита е установено е, че същият **не притежава професионална квалификация и компетентност**, които да му позволяват да извършва преценка дали **действително** е извършен ремонт на автомобилите, **какъв** ремонт и с **какво качество**⁶².

Установената практика не е писмено въведена и не е възложена на квалифицирано/компетентно лице, поради което не представлява адекватна контролна дейност по смисъла на чл. 13 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 95 от 29.11.2016 г.).

Начинът на „документиране на приемането“ на ремонтните дейности е недостатъчен по форма и съдържание и не осигурява одитна пътека за проследимост и наблюдение на извършения разход, поради което не дава увереност, че разходите са извършени законосъобразно и в съответствие с договора.

Изпълнението на договора е в несъответствие с договорните клаузи в частта на приемането на доставките и дейностите както по ценовото предложение, така и извън него, като не са изпълнени задълженията и на двете страни по договора. Поради липсата на надеждни и достатъчни писмени доказателства при одита не е получена разумна увереност, че ремонтите са били действително извършени от изпълнителя по договора, че приемани от възложителя след упражняване на контрол по изпълнението, и че разходите са извършени законосъобразно - в съответствие с договора.

2.4.3.1.9. С чл. 1.4 от договора и в техническото предложение за изпълнението на поръчката са определени **гаранционни срокове** за извършените доставки и услуги⁶³.

При одита е установено, че в БНР **не са съставени и не се поддържат досиета или други регистри**, в които извършените ремонти да се регистрират, систематизират и проследяват *по автомобили*⁶⁴.

По този начин не е създадена необходимата информация и не е осигурена възможност за проследяване на извършените ремонти **с цел прилагане на договорените клаузи за гаранционните условия** на доставките/дейностите, подробно описани в чл. 1.4. и 6.4. от договора, както и спрямо сроковете за изпълнението на ремонтните дейности, съгласно Приложение 1 - Техническото задание. От изпълнителя по договора **не са искани и не са предоставяни данни за началото на гаранционния срок** на доставените части и извършените услуги.

Гаранционните клаузи относно доставените авточасти и извършените ремонти на автомобилите **не са прилагани през одитирания период**, тъй като липсват писмени данни за предявяването им от страна на БНР⁶⁵.

Установеното показва, че е налице висок и съществен риск - ремонти и резервни части в гаранционен срок да бъдат повторно извършени и платени, който не е управляван/минимизиран с адекватни контролни дейности, които да предотвратят, разкрият и коригират несъответствията с договореното между страните.

2.4.3.1.10. Ремонт на нови автомобили, доставени през 2016 г.

След проведена обществена поръчка на 14.03.2016 г. е сключен Договор № ЗОП-8 с предмет **„Доставка на 10 броя компактни автомобили тип хечбек и един брой**

⁶² Одитни доказателства №№ 587, 527Г

⁶³ Одитно доказателство № 586

⁶⁴ Одитно доказателство № 586

⁶⁵ Одитно доказателство № 587

пътнически ван“, а на 31.03.2016 г. Договор № ЗОП-16 с предмет „Доставка на три броя високопроходими автомобили“⁶⁶.

Съгласно т. 7.1. от двата договора, гаранционният срок на 10-те компактни автомобила тип „хечбек“ и на 3-те високопроходими автомобили е **60 месеца или 100 000 км. пробег**, а на пътническия ван - 24 месеца **без ограничение** в пробега. Гаранционният срок започва да тече от подписването на приемо-предавателния протокол за съответния автомобил. Към края на одитирания период – 30.09.2019 г. гаранционният срок на 10-те компактни автомобила тип „хечбек“ и на 3-те високопроходими автомобилa не е изтекъл, а за пътническия ван е изтекъл на 19.05.2018 г.

Съгласно т. 7.4. от договорите, **гаранционният ремонт** обхваща отстраняване на недостатъка и подмяна на дефектните части, модули, компоненти или цели устройства с повторно изпитване за годност без недостатъци след ремонта, извършвано с персонал, средства, резервни части, материали и транспорт на (или за сметка на) изпълнителя. Съгласно т. 7.5. от договорите, по време на гаранционния срок, БНР се задължава да извършва текущото сервизно обслужване на автомобилите в **сервиз на изпълнителя, оторизиран от производителя** на автомобилите да извършва сервизното им обслужване.

При одита е установено, че в несъответствие (неизпълнение) с клаузите по т. 7.4. и 7.5. от договорите за доставката на новите неупотребявани автомобили, *в гаранционните срокове са извършвани ремонтни дейности и сервизно обслужване*, които **вместо по Договорите № ЗОП-8/14.03.2016 г. и № ЗОП-16/31.03.2016 г. за доставката на автомобилите, са изпълнени, отчетени и платени по договора за ремонт на автомобили** – Договор № ЗОП-7 от 22.05.2015 г. за сервизно обслужване (предмет на тази точка от констатация), изпълнителят по който **не е оторизиран** от производителя на автомобилите.

За периода от 03.01.2017 г. до 11.05.2017 г. изплатените средства са в размер **4 647 лв.**, по дейности и автомобили съответно:

№ по ред	Дата на приемо-предавателен протокол	Регистрационен № на автомобила	Модел/марка	Пробег на автомобила към 30.09.2019 г. (км.)	Разходи за гаранционен ремонт (лв.)	Разходи за текущо обслужване (лв.)
1	2	3	4	5	6	7
1.	19.5.2016 г.	СВ 3244 ВМ*	Пежо Боксер	64530	0,00	455,93
2.	07.6.2016 г.	СВ 6298 ВМ	Дачия Дъстър	50412	0,00	107,93
3.	07.6.2016 г.	СВ 6297 ВМ	Дачия Дъстър	42860	0,00	449,21
4.	31.3.2016 г.	СВ 3331 ВК	Пежо 308	22360	0,00	325,84
5.	31.3.2016 г.	СВ 3337 ВК	Пежо 308	29346	64,00	404,79
6.	31.3.2016 г.	СВ 3339 ВК	Пежо 308	88449	64,00	620,17
7.	31.3.2016 г.	СВ 3442 ВК	Пежо 308	50461	64,00	257,43
8.	31.3.2016 г.	СВ 3447 ВК	Пежо 308	54153	0,00	684,12
9.	31.3.2016 г.	СВ 3448 ВК	Пежо 308	88658	64,00	382,28
10.	31.3.2016 г.	СВ 3449 ВК	Пежо 308	36803	64,00	307,11
11.	31.3.2016 г.	СВ 3451 ВК	Пежо 308	23255	64,00	268,47
Общо:					384,00	4 263,28

В несъответствие с договорите за доставка на автомобилите, дейностите са извършени в неоторизирани от доставчиците им сервизи, като част от разходите в размер **4 263 лв.** са за *текущо сервизно обслужване* (смяна на масло, филтри, акумулатори и др.), а останалите разходи в размер **384 лв.** са за *гаранционни дейности* по автомобилите (преглед

⁶⁶ Одитно доказателство № 589

на ходова част, диагностика, нулиране на компютър и др.) и също не са извършени в оторизираните сервиси на изпълнителите по договорите за доставка на автомобилите. За ремонтните дейности, посочени в таблицата, **не са изготвяни заявки, приемо-предавателни документи или други отчетни документи**⁶⁷, поради което не може да бъде получена и изразена разумна увереност, че ремонтните дейности са били необходими и/или, че са действително извършени.

С размера на разходите за гаранционни ремонтни дейности по новопридобитите автомобили, които съгласно договорите е следвало да са за сметка на доставчиците на автомобилите, в размер 384 лв., е увреден бюджетът на БНР.

Изпълнението на договора за ремонт и поддръжка на автопарка в БНР през одитирания период е в съществено несъответствие с правната рамка и договора. Не са спазени принципите на добро финансово управление – икономичност, ефикасност, ефективност и принципът законосъобразност - задължение на разпоредителите с бюджет съгласно ЗПФ и ЗФУКПС. При одита не е получена и не се изразява разумна увереност, че разходите за ремонт и поддръжка на автопарка в БНР са извършени при „най-ниска цена“, какъвто е критерият за оценка при възлагането на обществената поръчка, т.к. в техническото задание и съответно в ценовото предложение/оферта не са включени подходящите - най-често необходимите и извършвани ремонти на автомобилите от автопарка на БНР. По обективни причини в техническото задание не могат да се предвидят напълно и изчерпателно всички ремонтни дейности, които биха могли да възникнат, но при създаването му в голяма степен следва да се съобразят/включат най-често извършваните и най-многобройни ремонтни дейности, за да се предложи/постигне най-ниската цена за най-търсените услуги/доставки. При одита е установено, че 85 на сто от ремонтите са за дейности - извън техническото задание и ценовото предложение в обществената поръчка. Високият им относителен дял показва, че тези резервни части/ремонти са правило, а не изключение, което да не може да бъде предвидено. Съгласно правната рамка за постигане на целите си публичноправните организации са задължени да разходват публичните средства ефективно, ефикасно, икономично, законосъобразно и прозрачно, което изисква адекватни управленски действия, гарантиращи спазването на тези принципи.

*Поради липсата на надеждни и достатъчни писмени доказателства в дейността по заявяване и приемане на извършените ремонтни дейности, липсата на документирани и одитна пътека за проследимост, одитът не може да изрази и не изразява разумна увереност, че всички платени разходи за ремонтни дейности по договор № ЗОП-7 от 22.05.2015 г. в общ размер **117 136 лв.** са извършени законосъобразно, тъй като не е получена/липсва разумна увереност, че ремонтите са били необходими и са действително извършени.*

2.4.3.1.11. В съответствие с т. 5.1. от договора плащанията към изпълнителя за извършените доставки и ремонтни дейности на автомобилите са извършвани в 10-дневен срок от издаването на фактура.

В съответствие с изискванията на РМС № 593 от 20.07.2016 г. плащанията към изпълнителя по договора са извършени след получено потвърждение от НАП и АМ, че плащането може да бъде извършено.

Преди извършването на плащанията по договора от финансовия контролор на БНР е осъществяван *предварителен контрол* за законосъобразност на разхода, базиран *единствено* на издадените фактури за ремонтни дейности за определен период. Контролът е документиран чрез изготвянето на *искане* за извършване на разход⁶⁸, но е изпълнен

⁶⁷ виж т. 2.4.3.1.8. по-горе

⁶⁸ Одитно доказателство № 588

проформа (привидно), тъй като в нито едно от исканията⁶⁹ от финансовия контролор не е установена и вписана липсата на *писмени заявки* за необходимостта от ремонтите и *приемо-предавателни протоколи* за удостоверяване на действителното извършване на услугата, които следва да са основанието за издаване на фактура и за извършване на исканото плащане.

Не е извършвано и документирано *сравняване* между цените от ценовото предложение и цените във фактурата. Не е извършвана проверка за *цените* на ремонтните дейности *извън ценовото приложение*, които е следвало да се заплащат съгласно *ценоразпис* на избрания изпълнител към съответния момент, но такъв не е искан и представен от изпълнителя.

Контролната дейност за предварителен контрол за законосъобразност на разхода е осъществена неадекватно на същността на разходите и не е осигурила минимизиране на рисковете от плащане на незаконосъобразни разходи.

2.4.3.1.12. Съгласно т. 7.3. от договора, гаранцията за изпълнение се освобождава в двумесечен срок от изтичането на срока на договора. Изпълнението на договора е приключило с изтичането на срока му на 22.05.2017 г. и в съответствие с уговореното гаранцията за изпълнение на договора в размер 12 000 лв. е възстановена на изпълнителя на 13.06.2017 г.⁷⁰.

2.4.3.1.13. В съответствие с изискванията чл. 29 от ЗОП, в едномесечен срок от приключването на изпълнението на договора на 16.06.2017 г. в РОП на АОП е публикувано обявление за приключването на договора за обществената поръчка, в което е посочена информация за изпълнението на договора - разходи на стойност 719 916 с ДДС.

В съответствие с изискванията на чл. 24, ал. 1, т. 1 от ЗОП, обявлението за приключване на договора за обществена поръчка е публикувано в профила на купувача в деня на публикуването му в РОП на АОП – 16.06.2017 г.

Една от причините за несъответствията при изпълнението на договора е липсата на достатъчни и ефективни контролни дейности, които да предотвратят, разкрият и коригират несъответствията с правната рамка.

Изпълнението на договора е в съществено несъответствие с правната рамка и клаузите на договора.

2.4.3.2. На 07.04.2017 г., с решение № АВ-466 на генералния директор на БНР, е стартирана **открита процедура** за възлагане на обществена поръчка с предмет: **„Следгаранционно сервизно обслужване на служебните автомобили на БНР-София, включително доставка и монтаж на резервни части, консумативи, принадлежности към тях и почистване“**, УИН: 00349-2017-0010, с прогнозна стойност: 600 000 лв. без ДДС⁷¹.

С решението са одобрени обявлението за обществената поръчка и документацията за участие в процедурата, които са публикувани в РОП⁷², както и на профила на купувача в интернет-сайта на БНР⁷³.

Със заповед от 16.05.2017 г. на генералния директор на БНР е сформирана комисия за провеждане на процедурата⁷⁴. Тя се състои от нечетен брой членове, подписали декларации за липса на конфликт на интереси по чл. 51, ал. 8 от ППЗОП, във вр. с чл.103, ал. 2 от ЗОП.

⁶⁹ в колона „В резултат на извършения предварителен контрол считам:...”

⁷⁰ Одитно доказателство № 590

⁷¹ Одитно доказателство № 527Г

⁷²http://rop3app1.aop.bg:7778/portal/page?_pageid=93,812251&_dad=portal&_schema=PORTAL&url=687474703A2F2F777777E616F702E62672F63617365322E7068703F6D6F64653D73686F775F6361736526636173655F69643D333434383639

⁷³https://www.profilnakupuvacha.com/index.php?r=build/view_providerpage&n=1470,11755&sort=&o=1&page=3

⁷⁴ Одитно доказателство № 527Г

Комисията е документирала работата си с четири протокола и доклад, приети от възложителя⁷⁵.

С решение на възложителя от 23.06.2017 г. е определен изпълнителят на обществената поръчка⁷⁶ и с него е сключен договор на 21.07.2017 г.⁷⁷. Договорът, заедно със задължителните приложения към него е публикуван на профила на купувача.

При проверката са установени нарушения на правната рамка за обществените поръчки, във връзка със:

2.4.3.2.1. Сроковете, в които възложителят е публикувал информация за процедурата в профила на купувача, в т.ч.:

а) в нарушение на чл. 24, ал. 1, т. 1 от ППЗОП, решението за откриване на процедурата, както и обявлението за обществената поръчка, са публикувани в профила на купувача 3 (три) дни преди да бъдат публикувани в РОП на АОП;

б) в нарушение на чл. 36, ал. 2 от ЗОП, обявлението за обществената поръчка е публикувано в РОП 2 (два) дни преди да бъде публикувано в ОВ на ЕС;

в) на профила на купувача, възложителят е предоставил неограничен, пълен и пряк достъп до документацията на обществената поръчка. В нарушение на чл. 32, ал. 1 от ЗОП, достъпът до документацията е предоставен 5 (пет) дни преди обявлението да бъде публикувано в ОВ на ЕС.

2.4.3.2.2. Неразделна част от документацията са *техническите спецификации*⁷⁸. Същите не са изготвени по начин, който да описва в най-пълна степен желания резултат от изпълнението на дейностите по поръчката. В спецификациите към процедурата не са предвидени разумно количество ремонтни дейности за включените в предмета на поръчката автомобили от автопарка на БНР, обвързано с информацията за извършените такива по предходните договори. Обективно, в техническото задание не могат да бъдат предвидени абсолютно всички ремонтни дейности, които, в течение на времето, биха могли да се окажат необходими, но поради задължението на публичноправната организация да разходва ефективно, ефикасно и икономично публичните средства, при създаването на техническото задание, следва да се съобразят всички предвидими ремонтни дейности, в т.ч. и с информацията за предходни договори, с оглед на това предметът на поръчката да бъде изпълнен законосъобразно и по най-ефективен, ефикасен, икономичен, законосъобразен и прозрачен начин. В техническото задание **не са включени напълно предвидими ремонтни дейности**, необходими за нормалната експлоатация на автомобилите.

Предметът на обществената поръчка, освен *сервизно обслужване*, включва и *доставка на резервни части и консумативи*. В **образца** за ценово предложение – неразделна част от документацията на обществената поръчка, е включено/поискано предложение от участниците, свързано *единствено с единичните цени на ремонтните дейности* (цената на труда и др. общи разходи на изпълнителя за смяната на авточастите), като **не е** включено/поискано предложение за *единични цени на резервните части и консумативите*, които ще бъдат влагани при извършването на ремонтите⁷⁹. Това обстоятелство е предпоставка при извършването на ремонтите за възникване и плащане на допълнителни разходи и то в размери, многократно надхвърлящи посочените единични цени от ценовото предложение.

При одита е установено, че техническата спецификация е изготвена от заемащият към момента на провеждането на процедурата длъжността „ръководител на отдел“ „Административни дейности и управление на собствеността (АДУС)“ в БНР, непритежаващ необходимото образование и квалификация в областта, свързана с предмета

⁷⁵ Одитно доказателство № 527Г

⁷⁶ Одитно доказателство № 527Г

⁷⁷ Одитно доказателство № 527Г

⁷⁸ Одитно доказателство № 527Г

⁷⁹ Одитно доказателство № 527Г

на поръчката⁸⁰, което е една от причините за посочените по-горе слабости и пропуски в подготовката на техническата спецификация.

В чл. 24, ал. 2 от ПВОПБНР е посочено, че: „в състава на комисиите за провеждане на процедурите по ЗОП задължително се включва правоспособен юрист, а останалите членове са лица, *притежаващи* съответната квалификация и/или професионален опит, съобразно предмета и сложността на обществената поръчка“. В нарушение/ несъответствие с тази разпоредба, двама от членовете на комисията (председателят ѝ и служителят на длъжност “счетоводител“) не притежават съответната квалификация и/или професионален опит, съобразно предмета и сложността на обществената поръчка.

2.4.3.2.3. Съгласно чл. 121, ал. 1 и ал. 2 от ЗОП (ред. ДВ, бр. 13 от 2016 г.), възложителите създават и поддържат *досие за всяка обществена поръчка* с цел осигуряване на документална проследимост (одитна пътека) по отношение на всички свои действия и решения, както и на действията на комисиите за възлагане на обществени поръчки, независимо дали поръчките се възлагат с електронни средства.

При одита е установено, че за обществената поръчка е създадено досие, което съдържа всички документи, свързани с процедурата по възлагането, но не съдържа документите, свързани с изпълнението на сключените договори⁸¹, с което са нарушени разпоредбите на чл. 121, ал. 1 и ал. 2 от ЗОП (ред. ДВ, бр. 13 от 2016 г.), чл. 37, т. 7 и чл. 39 от ПВОПБНР, във връзка с чл. 244 от ЗОП.

По този начин досието на обществената поръчка не осигурява документална проследимост (одитна пътека) по отношение на действията по изпълнението на сключените договори.

В останалата си част, процедурата е проведена законосъобразно.

2.4.3.3. На 21.07.2017 г., след проведената обществена поръчка, е сключен Договор № ЗОП-30 за „**Следгаранционно сервизно обслужване на служебните автомобили на БНР-София, включително доставка и монтаж на резервни части, консумативи и принадлежности към тях и почистване**“⁸² със срок от 24 месеца. За предоставянето на услугите, възложителят заплаща на изпълнителя на база *единичните цени*, предложени от изпълнителя *в ценовото му предложение*.

При извършената проверка на изпълнението на договора, са анализирани извършените услуги по ремонт и подмяна на резервни части, както и доставката на резервни части и консумативи по всички **519 бр.** фактури, в които са вписани общо **7 181 бр.** ремонтни дейности/доставки за автомобилите от автопарка на БНР.

2.4.3.3.1. В т. 2.2. от договора са определени *сроковете* за изпълнението на всяка конкретна заявка на БНР до изпълнителя за доставка на резервни части или ремонт на автомобилите, а именно – **три работни дни**, считано от датата на получаване на *писмена заявка от възложителя, изпратена по поща, факс или електронна поща*.

При проверката е установено, че от БНР **не са изготвяни/няма писмени заявки** до изпълнителя за възникнала необходимост от доставка на резервни части или ремонт на автомобилите⁸³. Комуникацията с изпълнителя за необходимостта от доставка на резервна част или ремонт на автомобил е извършвана *устно* от ръководителя на отдел АДУС. Сроковете за доставка и извършването на ремонтите **не са проследявани и документирани от заявителя**.

Тъй като заявките не са извършвани по предвидения в чл.2.2. от договора ред и в резултат от липсата на писмена форма, както за заявяване на ремонтите, така и за осъществяването и документирането на контрол от страна на възложителя, при одита и при последващ контрол не може да бъде извършена *проверка и оценка* относно **спазването на срока** за изпълнение на ремонтните дейности, определен в договора.

⁸⁰ Одитно доказателство № 527Г

⁸¹ Одитно доказателство № 653

⁸² Одитно доказателство № 527Г

⁸³ Одитно доказателство № 591

2.4.3.3.2. В *ценовото предложение*, което е приложение и неразделна част от договора, са определени единствено цени за **смяна на резервни части** (труд и общи разходи) по марки автомобили.

Общата стойност на разходите по договора за одитирания период е в размер **705 175,86 лв.**, от които: за 645 бр. ремонтни дейности (9 на сто от общия брой / доставки по фактури) по ЦП са платени 20 870,96 лв., а за **6 558 бр.** ремонтни дейности/доставки (97 на сто), които не са включени в ЦП **678 909,70 лв.** и за ГТП **5 395,20 лв.**⁸⁴.

Избраният критерий за възлагане на обществената поръчка е по чл. 70, ал. 2, т. 3 от ЗОП – „оптимално съотношение качество/цена“, като съотношението е по: „1) Техническа оценка с тежест 60%, която включва **срок** за изпълнение на дейностите по техническата спецификация и 2) Предложена **цена** с тежест 40%.“.

При проверката е установено, че **срокът** за изпълнение на дейностите, който е с **по-голяма тежест**, въобще не е бил обект на контрол от възложителя при изпълнението на договора (виж т. 2.4.3.3.1. по-горе), а **предложената цена** на практика е **относима само** към дейности, които съставляват/се потребяват **в под 3 на сто от случаите**.

Като стойност изплатените разходи по ремонтни дейности, които са **включени** в ценовата оферта/предложение, представляват **2,96** на сто от извършените разходи по договора, а останалите **97,04** на сто от разходите са изплатени за ремонтни дейности, които **не са включени в техническата спецификация, съответно – в ценовото предложение на изпълнителя**. Съпоставката на относителните дялове и анализът на данните за одитирания период показват, че при подготовката на възлагането на обществената поръчка като „необходими“ са предвидени **незначителен** дял от извършените в последствие ремонтни работи, а изпълнителят по нея е избран, въз основа на предложени цени на услуги, които се потребяват **в под 3 на сто** от случаите. **Във всички останали случаи цените на ремонтните дейности и резервните части, не са били предмет на обществената поръчка**. Видно от съпоставката по *брой* и *относителен дял*, ремонтите, които по *вид* и *цени* са извън ценовата оферта на изпълнителя, са **32 пъти повече**, т.е. **32 пъти по-често е имало необходимост от извършването им, отколкото от тези, които по вид и цени са включени в ценовата оферта**. Следователно, ако по *вид* тези ремонти са резултат от *нормалната експлоатация на автомобилите*, отговорните лица от БНР е следвало да ги включат в кръга на дейностите по техническото задание за поръчката, за да получат най-доброто предложение за **срок и цена по тях**.

Вместо това, при изготвянето на техническото задание и съответно – в ценовото предложение на участника, **не са включени най-често извършваните ремонтни дейности** по автомобилите, поради което **над 97 на сто от разходите по договора са извършени по цени, които не са били предмет/не са участвали при оценката на офертата в обществената поръчка**.

Съгласно чл. 20, т.т. 4, 5, 6 и 9 от ЗПФ управлението, респ. планирането и разходването на публичните финанси/средства, следва да се извършва при спазване на принципите икономичност, ефикасност, ефективност и законосъобразност. Съгласно чл. 3, ал. 1 от ЗФУКПС - ръководителите на организациите отговарят за осъществяване на финансовото управление и контрол във всички ръководени от тях структури, програми, дейности и процеси при спазване на принципите за законосъобразност, добро финансово управление и прозрачност.

При изготвянето на техническата спецификация и съответно – в ценовото предложение, не са включени най-често извършваните ремонтни дейности по автомобилите, с което възложителят не е създал необходимите условия, за да изпълнява впоследствие договора с дължимата грижа на добър стопанин съгласно чл. 63, ал. 2 от ЗЗД във връзка с чл. 14, ал. 2 от Закона за държавната собственост. Като не е предвидил необходимите ремонтни дейности за автомобилите при подготовката на техническата

⁸⁴ Одитно доказателство № 592

спецификация на обществената поръчка, възложителят (генералният директор на БНР) не е спазил принципите на доброто финансово управление по § 1, т. 3 от ЗФУКПС, и не е изпълнил изискванията на чл. 20, т.т. 4, 5, 6 и 9 от ЗПФ и чл. 14, ал. 2 относно дължимата грижа на добър стопанин⁸⁵.

2.4.3.3.2.1. По години на периода разходите са:

а) за периода от **21.07.2017 г. до 31.12.2017 г.** по договора са извършени разходи в размер **144 225,48 лв.**, в т.ч. ремонтни дейности по ЦП в размер 5 964,48 лв. и ремонтни дейности/доставки на резервни части и консумативи, които **не са включени в ЦП**, в размер **136 735,80 лв.**, както и 1 525,20 лв. за ГТП.

При проверката е установено, че част от ремонтните дейности, **включени в ЦП**, са фактурирани и заплатени на цени, които **не съответстват** на ценовото предложение, като сумата на **надплатените разходи е 5 109,60 лв.** - 86 на сто от общата сума по ЦП 5 964,48 лв.;

б) за периода от **01.01.2018 г. до 31.12.2018 г.** по договора са извършени разходи, в размер **358 568,56 лв.**, в т.ч. ремонтни дейности по ЦП в размер 10 344,56 лв. и ремонтни дейности/доставки на резервни части и консумативи, които **не са включени в ЦП**, в размер **345 824,00 лв.**, както и 2 400,00 лв. за ГТП.

За 2018 г. сумата на платените ремонтни дейности, **включени в ЦП, по цени, които не му съответстват е 8 179,03 лв.**, т.е. 82 на сто от общата сума по ЦП;

в) за периода от **01.01.2019 г. до 30.09.2019 г.** по договора са извършени разходи, в размер **202 381,82 лв.**, в т.ч. ремонтни дейности по ЦП в размер 4 561,92 лв. и ремонтни дейности/доставки на резервни части и консумативи, които **не са включени в ЦП** в размер **196 349,90 лв.**, както и 1 470,00 лв. за ГТП. Сумата на **надплатените ремонтни дейности, включени в ЦП**, е в размер **3 276,48 лв.** – 72 на сто от общата сума по ЦП 4 561,92 лв.

Общият размер на извършените (платени) разходи за ремонтни дейности за одитирания период е **705 175,86 лв.** с ДДС. От тях **678 909,70 лв.** са за ремонтни дейности, които **не са включени в техническата спецификация**, съответно – в ценовото предложение на изпълнителя и представляват 97 на сто от общо извършените разходи по договора.

2.4.3.3.2.2. Анализът на ремонтните дейности по **конкретни автомобили** показва, че за ремонти са изразходени суми, **надвишаващи повече от 10 пъти отчетната стойност** на някои автомобили, като за целия период на изпълнението на договора по автомобили платените разходи са:

а) за автомобил „Форд Фокус“, с отчетна стойност 1 000 лв. към 01.01.2017 г. с рег. № С 1989 РМ – **16 885,80 лв.**, в т.ч. 114,48 лв. за дейности, включени в ЦП и **16 635,72 лв.** за дейности, които не са включени в ЦП. Надплатената сума за дейности, чиито цени не съответстват на ценовото предложение е 114,72 лв. Пробегът на автомобила в километри по години е: за 2017 г. 6 837 км., за 2018 г. 6 528 км., към 30.09.2019 г. 5 182 км. и не предполага ремонтни дейности в размер 16 пъти над отчетната му стойност;

б) за автомобил „Шевролет Каптива“ с отчетна стойност 25 355 лв. към 01.01.2017 г. с рег. № СА 1144 МХ са изразходвани **17 963,64 лв.**, в т.ч. 1 222,32 лв. за дейности, включени в ценовото предложение, от които 1 173,60 лв. (96 на сто) са **надплатени** по цени, които не съответстват на ЦП, и 17 279,34 лв. за дейности, които не са включени в ценовото предложение, както и 115,20 лв. за ГТП;

в) за автомобил „Форд Фюжън“ с отчетна стойност 3 450 лв. към 01.01.2017 г. с рег. № С 4947 ХМ са платени **12 158,40 лв.**, в т.ч. за дейности, включени в ЦП – 491,04 лв., от които 466,56 лв. (95 на сто) са **надплатени** за дейности, чиито цени не съответстват на ЦП и 11 667,36 лв. за дейности, които не са включени в ЦП;

⁸⁵ „Добро финансово управление“ е изискването публичните средства да се разходват и управляват икономично, ефективно и ефикасно

г) за автомобил „Форд Фюжън“ с отчетна стойност 1 000 лв. към 01.01.2017 г. с рег. № С 7654 ХК са платени **19 028,46 лв.**, в т.ч. 390,96 лв. за дейности, включени в ЦП, от които 378 лв. (97 на сто) са **надплатени** за дейности, чиито цени не съответстват на ЦП, и 18 637,50 лв. за дейности, невяклучени в ЦП, както и 153,60 лв. за ГТП. Пробегът на автомобила в километри по години е: 15 222 км. за 2017 г., 12 973 км. за 2018 г., 16 912 км. до 30.09.2019 г.;

д) за автомобил „Опел Астра“ с отчетна стойност 11 530 лв. към 01.01.2017 г. с рег. № СА 1885 НА са платени **16 436,04 лв.**, в т.ч. 656,88 лв. за дейности, включени в ЦП, от които 592,32 лв. (90 на сто) са **надплатени** за дейности, чиито цени не съответстват на ЦП, и 15 779,16 лв. за дейности, невяклучени в ЦП.

2.4.3.3.2.3. Извършен е анализ на разходите **по марка и модел** на автомобилите:

а) за ремонт на автомобилите „Форд Фюжън“ са заплатени общо **53 473,14 лв.**, от които 611,76 лв. (1 на сто) са за дейности, включени в ЦП, от които са надплатени 538,80 лв. (88 на сто) за дейности, чиито цени не съответстват на ЦП, 52 861,38 лв. (99 на сто), за дейности невяклучени в ценовото предложение и 355,20 лв. за ГТП;

б) за ремонт на автомобилите „Форд Фокус“ за изплатени **36 189,60 лв.**, от които 1 095,36 лв. (3 на сто) са за дейности, включени в ЦП, 35 094,24 лв. (97 на сто) за дейности невяклучени в ценовото предложение и 355,20 за ГТП;

в) за ремонт на автомобилите „Форд Маверик“ са платени **10 745,64 лв.**, от които 1,20 лв. (под 0,01 на сто) са за дейности, включени в ЦП и 10 741,44 лв. (99,99 на сто) за дейности невяклучени в ценовото предложение;

г) за ремонт на автомобилите „Опел Астра“ са заплатени **201 356,94 лв.**, от които 7 597,44 лв. (4 на сто) са за дейности, включени в ЦП, от които са надплатени 6 861,84 лв. за дейности, чиито цени не съответстват на ЦП, 193 768,50 лв. (96 на сто) са платени за дейности, невяклучени в ЦП, както и 1 274,40 лв. за ГТП;

д) през проверения период са извършени ремонтни дейности на автомобили, чиито **марка и модел не са** включени в ценовото предложение/оферта („Пежо 308“, „Дачия Дъстър“) на обща стойност **41 879,28 лв.**

Съгласно т. 1.3. от договора, възложителят има право да изисква от изпълнителя да предоставя услуги, свързани с техническата поддръжка на автомобили на БНР-София **извън** посочените в Приложенията по писмена заявка. **При одита е установено, че писмени заявки от възложителя не са съставяни/няма.**

2.4.3.3.2.4. Анализът на извършените **видове ремонтни дейности, които не са включени в техническата спецификация и в ценовото предложение**, показва, че същите са с висок относителен дял от общо изплатените средства по договора, в т.ч.:

а) за смяна на резервни части – **315 119,40 лв.**, представляващи 45 на сто от разходите;

б) за ремонтни работи по резервни части без тяхната подмяна, каквато дейност **не е** предвидена в ЦП – **92 770,80 лв.**, представляващи 13 на сто от разходите;

в) за консумативи - масло, филтри (въздушен, горивен, маслен), антифриз, зареждане на климатик, гуми - **95 284,70 лв.**, представляващи 14 на сто от разходите;

г) за резервни части – **103 175,24 лв.**, представляващи 14 на сто от разходите;

д) други (ароматизатор, боядисване, диагностика, монтаж и демонтаж и др.) – **98 825,72 лв.**, представляващи 14 на сто от разходите.

В несъответствие с т. 3.4. от договора за доставките/дейностите, които **не са предвидени** в ценовото предложение/офертата, във фактурите, издадени от изпълнителя по договора, са посочени **цени, за които липсват данни и не е документирано как са определени.** За тези цени от БНР **не е изискван и съответно от изпълнителя не е предоставян ценоразпис** към момента на извършването на съответната услугата или доставката⁸⁶.

⁸⁶ Одитно доказателство № 591

2.4.3.3.2.5. При проверката е установено, че цените, на които са доставяни резервни части за една и съща марка и модел автомобил се различават, като например:

а) за ангренажен ремък на „Форд Фюжън“ по фактура № 24032/25.01.2019 г. е заплатена единична цена от 33,60 лв., а във фактура № 24136/07.03.2019 е заплатена ед. цена от 42,00 лв.;

б) за биалетки на „Опел Астра“ фактурираните единични цени варират от 37,20 до 58,80 лв.⁸⁷;

в) за гарнитура капак на „Опел Астра“ фактурираните единични цени в две⁸⁸ от фактурите са 57,60 лв., а във фактура № 23167/19.04.2018 е посочена единична цена от 70,80 лв.

Поради липсата на актуални ценоразписи на изпълнителя при одита **не може да се извърши оценка дали цените съответстват на уговореното с договора.**

2.4.3.3.3. Съгласно разпоредбата на чл. 116, ал. 1, т. 1 от ЗОП, договорите за обществени поръчки и рамковите споразумения могат да бъдат изменяни, когато промените са предвидени в документацията за обществената поръчка и в договора чрез ясни, точни и недвусмислени клаузи, включително клаузи за изменение на цената или опции; обхватът и естеството на възможните изменения или опции, както и условията, при които те могат да се използват, не трябва да води до промяна в предмета на поръчката или на рамковото споразумение, а ал. 5, т. 3 на същия член гласи, че изменение на договор за обществена поръчка се смята за съществено по смисъла на ал. 1, т. 5, когато изменението *засяга предмета или обема на договора за обществена поръчка* или рамковото споразумение.

В Раздел I, т.3.3 от документацията за участие в процедурата, възложителят е посочил, че предметът на поръчката е подробно описан в Техническата спецификация. Видно от публикуваната към обществената поръчка Техническа спецификация, същата съдържа описание на предвидените дейности, автоуслуги, обхват на сервизното обслужване, както и изискванията за изпълнението на обществената поръчка⁸⁹.

Към одобрената от възложителя документация за участие е приложен и проектът на договор, като в т. 1.3. от същия (както и в сключения договор) е включена клауза, в която е предвидено, че възложителят има право да изисква от изпълнителя в рамките на действие на договора да предоставя услуги, свързани с техническата поддръжка на автомобили на БНР-София, извън посочените в Техническата спецификация, Техническото и Ценово предложение, като тези услуги се предоставят по *писмена заявка* на възложителя. Съгласно т. 3.4. от проекта на договор (както и в сключения договор), услугите, които не фигурират в ценовото предложение на изпълнителя се заплащат съобразно действащия към момента на предоставянето им **ценоразпис** на изпълнителя. Възложителят не е заложил ясна регламентация чрез ясни, точни и недвусмислени клаузи в проекта на договор за параметрите на възможни изменения на договора за обществената поръчка. Видно от така заложения в документацията проект на договор, същият съдържа условие, което е в несъответствие с изискванията на ЗОП и задължението на възложителя да определи точно параметрите на предмета на поръчката. Също така, с оглед на обстоятелството, че конкретната поръчка е периодична, възложителят е имал възможността да изготви пълно описание на вида на доставките и услугите.

Общият размер на извършените (платени) разходи за ремонтни дейности през одитирания период възлиза на **705 175,86 лв.** с ДДС. От тях **678 909,70 лв.** са за ремонтни дейности, които **не са включени** в техническата спецификация, съответно – в ценовото предложение на изпълнителя, които представляват 97 на сто от общо извършените дейности (виж т. 2.4.3.3.2.1. от констатацията)⁹⁰.

⁸⁷ Одитно доказателство № 592

⁸⁸ Одитно доказателство № 592

⁸⁹ Одитно доказателство № 527Г

⁹⁰ Одитно доказателство № 592

При прегледа в профила на купувача, не се установява наличие на сключени допълнителни споразумения към договора. Видно от публикуваното Обявление за приключване на договор за обществената поръчка от 10.09.2019 г., договорът не е изменян, като същевременно в Раздел III.7) „Стойност, посочена в договора“ е посочена стойност в размер 600 000 лв. без ДДС, а в Раздел IV. 6) „Информация за изплатената сума по договора“ е посочена стойност на изплатената сума в размер 603 169,88 лв. без ДДС, което е над стойността на договора с 3 169,88 лв. без ДДС.

В т. 17.1. от договора е посочено, че същият може да бъде изменян само с допълнителни споразумения, изготвени в писмена форма, в съответствие с изискванията и ограниченията на ЗОП.

С възлагането на конкретни дейности по договор за обществена поръчка, които не са включени в техническата спецификация, част от документацията, е налице изменение на предмета на договора за обществена поръчка, в нарушение/противоречие с разпоредбите на чл. 116, ал. 1, т. 1, във връзка с ал. 5, т. 3 от ЗОП.

2.4.3.3.4. Съгласно т. 3.5. от Техническото предложение на изпълнителя, което е неразделна част от договора, изпълнителят „гарантира качеството на извършените от него дейности по техническото обслужване и текущия ремонт на автомобилите, като гаранционният срок за тези дейности е **не по-кратък от 12 месеца или 10 000 км**“.

При одита е установено, че през одитирания период в БНР **не са съставяни и не се поддържат досиета или други регистри**, в които по автомобили да се регистрират, систематизират и следят извършените ремонти⁹¹. По този начин не е осигурена информация/база данни и възможност за проследяването на ремонти с цел прилагане на договорените клаузи за *гаранционните условия* на извършените доставки и дейности по договора, които са подробно описани в Техническото предложение. От изпълнителя не са предоставяни данни за начало на гаранционния срок на доставените части и извършените услуги.

Гаранционните клаузи, свързани с доставката на авточасти и извършените ремонти на автомобилите, **не са прилагани** от страна на БНР през одитирания период, което създава предпоставки и не минимизира риска да бъдат извършвани ремонтни дейности/сменяни резервни части, които са в гаранционния срок съгласно Техническото предложение на изпълнителя. Липсата на надеждни писмени доказателства не дава увереност, че такива не са били извършени и заплатени от БНР.

За проверка е извършен анализ на *периодичността* на разходите за ремонт/доставка на резервни части за автомобилите, при който е установено, че **рискът да се извършват ремонтни дейности и смяна на резервни части в гаранционен срок се е реализирал**, тъй като не е управляван ефективно с адекватни контролни дейности.

Например:

- а) за автомобил „**Форд Конект**“ с рег. № С 7656 ХК:
 - **два** пъти е извършен ремонт на задни спирачни апарати, платен по фактури с №№ 23735/26.10.2018 г. и 24455/11.7.2019 г.;
 - **три** пъти е извършен ремонт на полуоска, платен по фактури с №№ 22695/6.11.2017 г., 23366/20.06.2018 г., 23995/11.01.2019 г.;
- б) за автомобил „**Шевролет Лачети**“ с рег. № СА 1178 МХ:
 - **два** пъти е извършено почистване на дюзи, платено по фактури с №№ 22923/23.01.2018 г. и 23842/ 21.11.2018 г.;
 - **два** пъти е извършена смяна на носач, платена по фактури с №№ 22459/ 11.08.2017 г. и 23064/ 15.03.2018 г.;
- в) за автомобил „**Опел Астра**“ с рег. № СА 1873 НА:
 - **два** пъти е извършена смяна на носач, платена по фактури с №№ 23136/ 11.04.2018 г. и 23906/8.12.2018 г.;

⁹¹ Одитно доказателство № 593

- два пъти е извършен демонтаж и монтаж на първа ламбда сонда, платен по фактури с №№ 23580/03.09.2018 г. и 24088/16.02.2019 г.

Във всички посочени случаи **не е спазен/не е използван гаранционният период за ремонта** от 12 месеца, като изброяването в примера не е изчерпателно.

В т. 3.4. от Техническото предложение е предвидено, че „гаранционният срок на вложените резервни части и материали няма да е по-кратък от този, посочен от производителите им“, но във възложителя БНР **не е получавана и не се съхранява документация, която да сочи какъв е гаранционният срок на вложените резервни части**⁹².

Например:

а) за автомобил „**Опел Астра**“ с рег. № СА 1880 НА:

- са доставени 2 бр. биалетки (ф. № 23167/19.04.2018 г.) и след 5 месеца е доставена още една (ф. № 23584/05.09.2018);

- във всяка от проверените години е доставян радиатор климатик⁹³;

б) за автомобил „**Форд Конект**“ с рег. № С 7655 ХК е доставен регулатор налягане два пъти през 2018 г., платени с фактури с №№ 23070/17.03.2018 и 23831/09.11.2018г.;

в) за автомобил „**Опел Виваро**“ с рег. № СА 1872 НА са доставени 2 бр. носачи, платени по фактури с №№ 23578/ 03.09.2018 и 24451/ 09.07.2019 г.

Изброяването в примера не е изчерпателно.

2.4.3.3.5. Съгласно т. 3.5. от договора, възложителят заплаща на изпълнителя цената на предоставените услуги въз основа на представени от изпълнителя **месечни отчети** в срок до 20 дни след **приемане на изпълнението** за съответния период „*без забележки*“, като в договора не е посочено конкретно длъжностно лице от БНР, което да упражнява контрол по изпълнението и качеството на ремонтите. Месечни отчети не са съставяни от изпълнителя и не са изисквани от възложителя⁹⁴.

В т. 3.10. от договора е предвидено, че възложителят **приема** изпълнението и заплаща възнаграждението след подписване на **приемо-предавателен протокол**.

При одита е установено, че **не са изготвяни/няма приемо-предавателни или други документи** за приемането на доставките/дейностите по договора, което е в несъответствие с чл. 264 от ЗЗД за задължението на възложителя да приеме изпълнението и изискванията на чл. 14, т. 5 от ЗФУКПС за документиране, което осигурява одитна пътека за проследимост и наблюдение. В БНР е наложена практика за „приемане“ на извършените доставки и дейности без да се извършва посещение на място при автомобила, като на гърба на фактурите се вписва текст „Услугата е действително извършена“, за което под текста се подписва ръководителят на отдел АДУС⁹⁵. Практиката е **неадекватна** за целите на приемането на изпълнените ремонти **по количество и качество** и не е писмено въведена, поради което не представлява контролна дейност по смисъла на чл. 13 от ЗФУКПС. Начинът на „документиране на приемането“ на извършената дейност е **недостатъчен по форма и съдържание**, не е изпълняван от лице с подходяща квалификация чрез физическа проверка, не осигурява документална обосноваост за извършения разход на бюджетни средства и одитна пътека за последващ контрол, поради което **не дава/не може да даде разумна увереност, че ремонтите са били необходими, действително извършени и с необходимото качество**.

2.4.3.3.6. Разходи за ремонт на автомобили, доставени през 2016 г.

Преди одитирания период и сключването на проверявания Договор № ЗОП-30 от 21.07.2017 г., на 14.03.2016 г. е сключен Договор № ЗОП-8 с предмет „**Доставка на 10 броя компактни автомобили тип хечбек и един брой пътнически ван**“. На 31.03.2016 г. е

⁹² Одитно доказателство № 593

⁹³ Одитно доказателство № 592

⁹⁴ Одитно доказателство № 593

⁹⁵ Одитно доказателство № 593

сключен Договор № ЗОП-16 с предмет „Доставка на три броя високопроходими автомобили“⁹⁶, чието изпълнение през одитирания е разгледано в т. 2.4.3.1.10. на констатацията.

Съгласно т. 7.1. от двата договора, **гаранционният срок** на десетте компактни автомобила тип хечбек и на трите високопроходими автомобили е 60 месеца или 100 000 км. пробег, а на пътническия ван е 24 месеца без ограничение в пробега, като срокът започва да тече от подписването на приемо-предавателния протокол за съответния автомобил. Към края на одитирания период – 30.09.2019 г. гаранционният срок на десетте компактни автомобила тип хечбек и на трите високопроходими автомобили не е изтекъл, а на пътническия ван е изтекъл на 19.05.2018 г.

Съгласно т. 7.4. от договорите, *гаранционният ремонт* обхваща: отстраняване на недостатъка и подмяна на дефектните части, модули, компоненти или цели устройства с повторно изпитване за годност без недостатъци след ремонта, извършвано с персонал, средства, резервни части, материали и транспорт на (или за сметка на) изпълнителя. Съгласно т. 7.5. от договорите, по време на *гаранционният срок*, БНР се задължава да извършва *текущото сервизно обслужване* на автомобилите в **сервиз на изпълнителя по договора за доставка, оторизиран от производителя на автомобилите** да извършва сервизното им обслужване.

При одита е установено, че в нарушение клаузите по т.т. 7.4. и 7.5. **от договорите за доставка** на новите неупотребявани автомобили, в *гаранционните им срокове* са извършвани *ремонтни дейности* и *сервизно обслужване* по договора, предмет на проверката – № ЗОП-30 от 21.07.2017 г. за сервизно обслужване, изпълнителят по който **не е оторизиран** от производителя на автомобилите. За периода от 17.08.2017 г. до 30.09.2019 г. разходените средства са в размер **43 495 лв.**, по дейности и автомобили както следва:

№ по ред	Дата на приемо-предавателен протокол	Регистрационен № на автомобила	Модел/марка	Пробег на автомобила към 30.09.2019г. (км.)	Разходи за гаранционен ремонт (лв.)	Разходи за текущо обслужване (лв.)
1	2	3	4	5	6	7
1.	19.05.2016	СВ 3244 ВМ	Пежо Боксер	64 530	0,00	3,20
2.	07.06.2016	СВ 6298 ВМ	Дачия Дъстър	50 412	2231,28	381,60
3.	07.06.2016	СВ 6297 ВМ	Дачия Дъстър	42 860	1459,68	1258,80
4.	31.03.2016	СВ 3331 ВК	Пежо 308	22 360	2058,24	2091,60
5.	31.03.2016	СВ 3337 ВК	Пежо 308	29 346	1923,88	1850,84
6.	31.03.2016	СВ 3339 ВК	Пежо 308	88 449	2898,96	3269,04
7.	31.03.2016	СВ 3442 ВК	Пежо 308	50 461	2525,52	2140,80
8.	31.03.2016	СВ 3447 ВК	Пежо 308	54 153	2337,84	2098,80
9.	31.03.2016	СВ 3448 ВК	Пежо 308	88 658	3053,04	2446,80
10.	31.03.2016	СВ 3449 ВК	Пежо 308	36 803	2139,12	2032,80
11.	31.03.2016	СВ 3451 ВК	Пежо 308	23 255	2163,84	3129,60
Общо:					22 791,40	20 703,88

Част от разходите в размер **20 703,88 лв.** за **текущо сервизно обслужване** (смяна на масло, филтри, акумулатори и др.) са извършени в **неоторизиран сервиз** в неизпълнение на договорите за доставка на автомобилите. Останалите разходи в размер **22 791,40 лв.** са за **гаранционни ремонти** на автомобилите (смяна на биалетки, крайници, сонди, носачи и др.), поради което на основание договорите за доставка на автомобилите **е следвало да**

⁹⁶ Одитно доказателство № 589

бъдат извършени в оторизираните сервиси на изпълнителите по договорите за доставка за тяхна сметка.

В резултат на неизпълнението на договорите за доставка на автомобилите е сключен Договор № ЗОП-8 от 14.03.2016 г. и Договор № ЗОП-16 от 31.03.2016 г. са извършени разходи по договора за сервизно обслужване № ЗОП-30 от 21.07.2017 г. в размер **22 791 лв.**, с които е увреден бюджетът на БНР.

2.4.3.3.7. В съответствие с изискванията на РМС № 593 от 20.07.2016 г. плащанията към изпълнителя по договора са извършени след получено потвърждение от НАП и АМ, че плащането може да бъде извършено.

Преди извършване на плащанията от финансовия контролор на БНР е осъществяван предварителен контрол за законосъобразност на разхода само въз основа на представените фактури за извършените ремонтни дейности за даден период. Контролът е документиран чрез изготвянето на „искане за извършване на разход“, като е изпълнен проформа⁹⁷. В нито едно от исканията⁹⁸ от финансовия контролор не е вписана липсата на писмени *заявки* за ремонтите и *приемо-предавателни протоколи*, удостоверяващи извършването на услугата - основание за издаване на фактурата и извършване на плащането.

Не е извършвано и не е документирано, сравняване между цените *в ценовото предложение* и *цените във фактурата*, в резултат на което в множество случаи, описани по-горе в констатацията, ремонти и резервни части са платени по-цени различни и по-високи от договорените в ценовото предложение. Не е извършвана проверка на дейностите за *ремонти извън ценовото приложение* и същите са плащани без да е представен *ценоразпис* на изпълнителя към съответния момент.

Контролната дейност е неадекватна по обхват и съдържание и не е осигурила минимизиране на рисковете от извършване на незаконосъобразни разходи.

2.4.3.3.8. Съгласно т. 4.9 от договора, *гаранцията* се освобождава в 30-дневен срок от приключване на изпълнението. Последната фактура по договора е от 10.07.2019 г., а изпълнението по договора е приключено на 12.08.2019 г., като в съответствие с чл. 29 от ЗОП в едномесечен срок (на 10.09.2019 г.) е публикувано обявление в РОП на АОП за приключването на договора за обществената поръчка. В обявлението е посочена информация за стойността за изпълнението на договора от **723 803,86 лв.** с ДДС, а съгласно предоставената от БНР на одита справка и при проверката на изплатените фактури по договора е установено, че реално изразходваните средства са **705 175,86 лв.** с ДДС⁹⁹, т.е. с 18 628 лв. по-малко.

Съгласно чл. 5, ал. 4, б. „г“ от Правилника за възлагане на обществени поръчки в БНР, икономическият директор предоставя на директора на дирекция „Правна и човешки ресурси“ необходимата информация за разходваните средства по определен договор при поискване. В досието на обществената поръчка не се съхранява информация дали такова уведомяване е извършено и какви данни са предоставени¹⁰⁰.

Гаранциите за изпълнение са освободени с платежно нареждане на 12.09.2019 г.¹⁰¹.

В съответствие с изискванията на чл. 24, ал. 1, т. 1 от ЗОП, обявлението за приключване на договора за обществена поръчка е публикувано в профила на купувача в деня на публикуването му в РОП.

Изпълнението на договора е в съществено несъответствие с правната рамка и клаузите му.

Договорът е сключен и изпълняван в нарушение на принципите за добро финансово управление – икономичност, ефикасност, ефективност, както и законосъобразност и

⁹⁷ Одитно доказателство № 592

⁹⁸ в колона „В резултат на извършения предварителен контрол считам:...“

⁹⁹ http://www.aop.bg/case2.php?mode=show_doc&doc_id=932448&newver=2

¹⁰⁰ Одитно доказателство № 593

¹⁰¹ Одитно доказателство № 594

прозрачност по чл. 20, т. 4-6 и 9 от ЗПФ и чл. 3, ал. 1, във връзка с чл. 6, ал. 1 и § 1, т. 2-3 от ДР на ЗФУКПС, и в несъответствие с изискванията на чл. 14, т. 5 от ЗДС и чл. 63 от ЗЗД за управлението на вещите държавна собственост и изпълнение на договорите с грижата на добър стопанин и т. 28 от договора за възлагане на управлението на генералния директор на БНР.

Поради липсата на адекватно документиране и надеждни писмени доказателства за дейността по заявяване и приемане на извършените ремонтни дейности и липсата на писмена одитна пътека за проследимост и наблюдение, при одита не е получена и не може да бъде изразена разумна увереност, че платените ремонтни дейности по договор № ЗОП-30/21.07.2017 г. са били необходими и са действително извършени.

При изпълнението на договора са доставяни резервни авточасти и консумативи и са извършвани ремонтни дейности, които не са включени в ценовото предложение към договора за обществената поръчка и за тях не е представен актуален ценоразпис на изпълнителя към момента на извършването им.

За да бъде проведена обществената поръчка в условията на реална конкуренция и съгласно принципите по чл. 2 от ЗОП, в техническата спецификация следва да се предвидят услугите и доставките, които реално ще бъдат включени в изпълнението на договора, а допълнителни дейности, които не могат да бъдат предвидени, следва да са изключение. Възложителят е можел и е бил длъжен да предвиди (на база предходни/изпълнени договори със сходен предмет) необходимите ремонтни дейности за обслужването на автопарка на БНР-София, за да гарантира най-ниска цена или най-изгодна оферта за публичната организация, която управлява. С изготвянето на задание, което не включва реалния брой и вид ремонтни дейности, както и резервните части и консумативи е ограничен интересът на икономическите оператори за подаване на оферта за обществената поръчка. В техническото задание са включени под 3 на сто от платените ремонтни дейности на автопарка на БНР-София, а останалите 97 на сто от разходите не са били предмет на задание от възложителя и ценово предложение от изпълнителя. При подготовката на проведената обществена поръчка не са включени най-необходимите услуги, както и стойността на резервните части и консумативите.

Целта на ЗОП, съгласно чл. 1, ал. 1, т. 1 от закона е осигуряване на ефективност при разходването на публичните средства. Като не е изготвил техническо задание към обществената поръчка, което да гарантира, че възложителят ще получи най-ниската цена/най-изгодната оферта, възложителят е заобиколил закона и не е изпълнил целта му, в резултат на което са нарушени изискванията и на останалите нормативни актове от правната рамка ЗПФ, ЗФУКПС, ЗДС, ЗЗД, ЗРТ и не са изпълнени задълженията на генералния директор на БНР, поети с договора за управление със СЕМ.

.....
.....

Раздел III. Управление и разпореждане с имущество

2. Договори за отдаване под наем на недвижими имоти – държавна собственост след провеждане на тръжна процедура по реда на чл. 19, ал. 1 от ЗДС

2.2. Договор № 82/16.07.2013 г., в сила до 16.07.2018 г.

Договорът¹⁰² е сключен след проведен търг с тайно наддаване за имот, находящ се в гр. София, район „Младост“, местност „Кърво“, бул. „Цариградско шосе“ № 111, вход № 5 на НРТЦ, с площ 720 кв. м. с месечна наемна цена 3 110,40 лв. с ДДС – 4,32 лв. на кв.м. Срокът на договора е 5 години, считано от датата на подписването му, т.е. до 16.07.2018 г.

¹⁰² Одитно доказателство № 666

При проверката за изпълнението на клаузите на договора в периода от 01.01.2017 г. до края на договора, е установено:

а) *предаване/приемане на имота от/на наемодателя, договорена и използвана площ*

В чл. 17 от договора е уговорено, че имотът се предава на наемателя от наемодателя с приемо-предавателен протокол и след изтичането на срока на договора за наем имотът се връща от наемателя на наемодателя отново с подписването на приемо-предавателен протокол.

При проверката е установено, че **приемо-предавателни протоколи не са съставяни** както за предаването на имота „едноетажно хале с метална конструкция с обща площ 720 кв. м.“ от БНР на наемателя, така и след изтичането на срока на договора – за предаване на имота от наемателя на БНР¹⁰³.

С оглед срока на Договора за наем № 82/16.07.2013 г. - до 16.07.2018 г., имотът е предмет на следващ търг, открит със заповед на генералния директор на БНР № РД-20-285/06.07.2018 г. - 10 дни преди изтичането на срока по първия договор. Наемателят по първия договор е единствен участник в следващия търг от 2018 г. Подал е заявление за участие в търга на 08.08.2018 г. и е определен за спечелил търга със заповед № РД 20-323/13.08.2018 г.¹⁰⁴ (тръжната процедура е подробно разгледана в следващата точка на одитния доклад). На 03.09.2018 г. с наемателя е сключен нов Договор № 129, след което депозитната му вноска по изтеклия договор в размер два месечни наема (5 184,00 лева) му е възстановена в пълен размер на 27.09.2018 г.¹⁰⁵.

Липсата на приемо-предавателни протоколи и други писмени доказателства за преустановяване на ползването показва, че за времето от 16.07.2018 г. до 03.09.2018 г. и сключването на втория договор имотът е ползван от наемателя без прекъсване.

В докладна записка от 25.11.2019 г. от ръководителя на сектор „Капитално строителство“ в БНР до ръководителя на отдел „Административни дейности и управление на собствеността“ (АДУС) е посочено, че общата площ, използвана от наемателя е в размер 4 481 кв. м., т.е. с 3 761 кв. м. повече от договорените **720 кв. м.** Дължимата **месечна** наемна цена за ползваната площ над вписаната в договора е в размер **13 539,60 лв.** без ДДС (**16 247,52 лв.** с ДДС), или общо **270 792 лв.** без ДДС (**324 950,40 лв.** с ДДС) за 20 месеца в периода от 01.01.2017 г. до 31.08.2018 г. Видно от приложения към докладната записка снимков материал, наемателят ползва и други помещения – части от имота, предоставен за управление на БНР, които не са включени в направеното замерване през м. 11.2019 г.¹⁰⁶.

При одита е установено, че в БНР няма/не са налични документи¹⁰⁷ за направени от наемателя предложения/ искания за извършване на подобрения в имота в периода от 2013 г. до 2019 г., **които да са приети/съгласувани писмено от наемодателя БНР.**

В резултат от липсата на контрол по изпълнението на договора от страна на наемодателя БНР са пропуснати приходи от наеми в общ размер **270 792 лв.** без ДДС;

б) *плащане на договорената наемна цена*

Последното плащане по договор № 82/16.07.2013 г. е за м. **юни 2018 г.** по фактура № 8104/13.06.2018 г., платена с платежно нареждане от 26.06.2018 г.¹⁰⁸. Действието на договора е до 16.07.2018 г. В несъответствие със срока му и фактическото ползване за периода от 01.07. до 15.07.2018 г. от наемодателя БНР не е издадена фактура за наема и от наемателя не е платен дължим наем в размер **1 555,20 лв.**¹⁰⁹.

За наема във времето след договорения срок - от 16.07. до 03.09.2018 г., също не е издадена фактура за наема и от наемателя не е платен дължим наем за фактическото

¹⁰³ Одитно доказателство № 662

¹⁰⁴ Виж т. 1.3. по-долу

¹⁰⁵ Одитно доказателство № 670

¹⁰⁶ Одитно доказателство № 669

¹⁰⁷ Одитно доказателство № 681

¹⁰⁸ Одитни доказателства №№ 667 и 668

¹⁰⁹ Одитни доказателства №№ 662 и 667

ползване на имота, тъй като няма данни/липсват надеждни писмени доказателства, че имотът е бил освободен и предаден на БНР от наемателя.

За периода на ползването на имота след изтичането на срока на първия договор и сключването на следващия договор от БНР не са издадени фактури и от наемателя не е платен наем на обща стойност **6 220,80 лв.** за месеците 07 и 08.2019 г.

С общия размер на несъбрания наем от **6 220,80 лв.** са пропуснати приходи по бюджета на БНР за 2018 г. в същия размер;

в) *спазване на срока за плащане на наемната цена*

Съгласно чл. 2 от договора наемната цена е 2 592,00 лева без ДДС (3 110,40 лв. с ДДС) на месец, а в чл. 3, ал. 1 е уговорено, че наемната цена следва да се заплаща авансово от 1-о до 10-о число на текущия месец.

При проверката е установено, че наемната цена **не е платена в срок** в нито един от месеците за проверявания период.

Съгласно чл. 13 от договора при закъснение за плащането на наема от страна на наемателя, същият дължи неустойка в размер на 0,5 на сто (%) на ден от невнесената сума, но не повече от 20 на сто (%). Въпреки установените ежемесечни забавяния в плащането на наемната цена неустойки не са начислявани, като за периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2018 г. дължимите от наемателя неустойки са в общ размер **3 641,76 лв.**¹¹⁰, с които са пропуснати приходи по бюджета на БНР за 2017 и 2018 г.¹¹¹ в същия размер.

г) *плащане на разходите за консумативи на наетия имот*

Съгласно чл. 8 от договора, всички текущи разходи по поддръжката и използването на имота – вода, ел. енергия, телефон и др. подобни – се заплащат от наемателя, като редът, по който следва да се извършва отчитането на разходите за консумативи не е посочен. В договора няма/не е включена клауза за неустойки при закъснение на плащанията за консумативи – ел. енергия, вода и др.

При проверката е установено:

га) за одитирания период ползваната **вода** е заплащана от наемателя на база двустранно подписани *констативни протоколи*, в които са отчетени показанията на водомера, както и изразходваните количества вода¹¹²;

гб) за изразходената **електроенергия** в началото на всеки месец са съставяни *тристранни* констативни протоколи между наемателя, БНР и БНТ - собственик на трафопоста в имота, с описание на показанията на контролния електромер за предходния месец. Разходите за електроенергията, използвана от наемателя, са фактурирани от собственика на трафопоста - БНТ на БНР - като собственик на имота. Показанията на контролния електромер за месеците юли, август и септември 2018 г. са посочени в 3 бр. Констативни протоколи, съответно: № 7 от 01.08.2018 г., № 8 от 03.09.2018 г. и № 9 от 01.10.2018 г., като ел. енергията, потребена **от наемателя** не е заплатена от него, а от **наемодателя БНР**.

В рамките на одитирания период при действието на договора за наем от 2013 г. за времето от 01.01.2017 - 31.08.2018 г. общият размер на **платените от БНР разходи за електроенергия** е **27 971,98 лв.**¹¹³.

Платената от БНР (наемодателя) електроенергия **не е префактурирана ежемесечно на наемателя и не е плащана от него**, в неизпълнение/несъответствие с клаузата по чл. 8 от договора и чл. 232, предл. 2 от ЗЗД. Към приключването на проверките при одита ползваната електроенергия от наемателя не е фактурирана от БНР.

За времето от 01.01.2017 г. до 31.08.2018 г. наемателят е кредитиран **незаконно** от БНР с бюджетни средства в общ размер 27 971,98 лв., като задълженията не са погасени към края на одитирания период;

¹¹⁰ Одитно доказателство № 662

¹¹¹ Одитно доказателство № 662

¹¹² Одитно доказателство № 668

¹¹³ Одитно доказателство № 669

гв) в неизпълнение/несъответствие с клаузата по чл. 8 от договора за срока на договора от наемателя **не са заплащани и данъкът върху недвижимите имоти и таксата за битови отпадъци** за отдадения под наем имот¹¹⁴.

Управлението на имота във връзка с наемното правоотношение е в нарушение/несъответствие с изискванията на чл. 14, ал. 2 от ЗДС, чл. 232, предл. 2 от ЗЗД, чл. 20, т. 4-6 и 9 от ЗПФ и чл. 3, ал. 1 от ЗФУКПС, тъй като не е извършено с грижата на добър стопанин и съобразно принципите, определени от нормативните актове.

Изпълнението на договорите за наем е в съществено несъответствие с клаузите договорени между страните: незаконосъобразно наематели са кредитирани от БНР с бюджетни средства в общ размер 38 731,74 лв. за потребената от тях електроенергия, плащана от БНР (10 759,76 лв. и 27 971,98 лв.); не са начислени и събрани наеми в общ размер 7 776,00 лв. (6 220,80 лв. и 1 555,20 лв.); не са начислени и събрани неустойки за забавени плащания на наемната цена в размер 3 641,76 лв.

Системата за финансово управление и контрол по отношение на наемните правоотношения е неадекватна на рисковете в процеса и неефективна, тъй като не е предотвратила, установила и коригирала съществени несъответствия с правната рамка и договора.

2.3. Тръжна процедура за отдаване под наем на недвижими имоти – държавна собственост по реда на чл. 19, ал. 1 от ЗДС, договор № 129/03.09.2018 г.

2.3.1. Определяне на наемната цена

Съгласно чл. 41, ал. 1 от ППЗДС (ред. ДВ, бр. 61 от 2011 г.) първоначалната наемна цена при провеждане на търгове за отдаване под наем на имоти – държавна собственост – не може да бъде по-ниска от размера на наемната цена на жилище със същата полезна площ и показатели, увеличена до 40 пъти **в зависимост от реалните пазарни наемни цени за съответния район.**

Със заповед № РД-22-270/27.06.2018 г.¹¹⁵ от генералния директор на БНР е назначена комисия за определяне на наемната цена на помещение – част от недвижим имот публична държавна собственост, предоставен за управление на БНР, представляващ част от едноетажно хале от метална конструкция с площ **816 кв. м.**, находящ се в гр. София, район „Младост“, местност „Кърво“, бул. „Цариградско шосе“ № 111, вход № 5, НРТЦ. От заседанието на комисията на 28.06.2018 г.¹¹⁶ е изготвен протокол, утвърден за генерален директор от член на УС, по заповед за заместване № РД-20-253/20.06.2018 г. От протокола на комисията е видно, че **не е извършено проучване** на реалните пазарни цени за района, в който е разположен имота, включително чрез оценка на независим оценител, тъй като в преписката на тръжната процедура не се съдържа такава оценка, както и договор за възлагане на извършване на оценка от независим оценител¹¹⁷.

Съгласно т. 2 от протокола комисията е определила основна наемна цена от 1 лв. за 1 кв. м. полезна площ, съгласно т. 3 основната цена е намалена с „до 21%“ (1.00 лв. - 0.21 лв. = 0,79 лв.), а по т. 4 намалената цена е увеличена 5 пъти (0,79 лв. x 5), в резултат на което **крайната цена** е определена в размер **3,95** лв. на кв. м. без ДДС.

Анализът на работата на комисията показва, че определянето на първоначалната цена за търга е незаконосъобразно, тъй като:

а) за **основната цена** по т. 2 - няма надеждни писмени доказателства, даващи разумна увереност, че цената от 1 лв./кв.м., определена през м. юни 2018 г. е определена в съответствие с изискванията на чл. 41 от ППЗДС (ред. ДВ, бр. 61 от 2011 г.) и отразява достоверно **наемната цена на 1 кв. м. жилище със същата полезна площ и показатели – 816 кв. м., в район „Младост“, гр. София;**

¹¹⁴ Одитно доказателство № 662

¹¹⁵ Одитно доказателство № 672

¹¹⁶ Одитно доказателство № 673

¹¹⁷ Одитно доказателство № 674

б) за **намалената цена по т. 3** – намаляването на цената от 1 лв./кв.м. с 21 на сто (0,21 лв.) е без правно основание и в несъответствие с нормата на чл. 41, ал. 2 от ППЗДС (ред. ДВ, бр. 61 от 2011 г.), съгласно която „Първоначалната наемна цена по ал. 1 може да се намали до 30 на сто **при неявяване на кандидати на първи търг.**“ В конкретния случай **този търг е първи по ред и няма/не е обявяван предходен** такъв, на който да не са се явили кандидати, поради което няма правно основание за прилагането на възможността по чл. 41, ал. 2 от ППЗДС. Във връзка с това от комисията е допусната принципна грешка като при определянето на цената за първи по ред търг е приложена правна възможност за втори такъв, поради липса на кандидати в първия;

в) за **увеличената цена по т. 4** - незаконосъобразно на 3-тата стъпка от определянето на първоначалната тръжна цена, комисията е увеличила 5 пъти, не цената от 1 лв./кв.м. по стъпка 1 (б. „а“), а намалената с 21 на сто (0,21 лв.) цена от 0,79 лв. по стъпка 2 (б. „б“).

По този начин първоначалната наемна цена от **5 лв./кв.м.** незаконосъобразно/без правно основание е намалена с **1,05 лв. за кв.м.** (0,21 лв. x 5 = 1,05 лв.) на **3,95 лв.** за кв. м. Отражението на незаконосъобразното намаление върху наемната цена за площта от 816 кв. м. е **856,80 лв.** без ДДС на месец (1 028.16 лв. с ДДС), а в годишен размер **10 281,60 лв.** без ДДС (12 337,92 лв. с ДДС).

От члена на УС, заместващ генералния директор, е извършена проверка на протокола на комисията от 28.06.2018 г. за определяне на началната тръжна цена, при която **не са констатирани** нередности при определянето на цената и незаконосъобразното ѝ занижаване.

При одита е анализирана публична информация от пазара на недвижими имоти за реалните пазарни цени за района, в който е разположен имотът, при която е установено, че пазарните цени, оповестени за наем на жилище в районите „Полигона“ и „Младост“ на гр. София, в периода за м. юни-юли 2018 г. са **между 10 лв. и 12 лв. на кв. м. с ДДС**¹¹⁸. Съпоставката показва, че цената от **3,95 лв. за кв. м.** без ДДС, **4,74 лв. с ДДС**, определена от комисията, е по-ниска от реалните пазарни цени с приблизително 50 на сто.

Първоначалната наемна цена е определена незаконосъобразно, тъй като не е извършено проучване на реалните пазарни наемни цени за района, в който се намира имота – районите „Полигона“ и „Младост“ на Столична община, и цената е занижена без правно основание - в същественно несъответствие с изискванията на чл. 41, ал. 1 - 2 от ППЗДС.

2.3.2. Откриване на тръжната процедура

Съгласно чл. 25, ал. 2 от Правилника за отдаване под наем на недвижими имоти, предоставени за управление на БНР и движими вещи - собственост на Българското национално радио¹¹⁹, дирекция „Правна дейност и човешки ресурси“ изготвя *проект* на тръжната документация и я предоставя за утвърждаване на УС и генералния директор на БНР. В изпълнение на посочената разпоредба тръжната документация за търга е утвърдена с решение на УС на БНР по т. 5. от протокол № РД-09-36 от 05.07.2018 г.¹²⁰.

Със заповед № РД-20-285/06.07.2018 г.¹²¹ на генералния директор на БНР е открит търг с тайно наддаване за отдаване под наем на част от недвижим имот-публична държавна собственост, находящ се в гр. София, район „Младост“, местност „Къро“, бул. „Цариградско шосе“ №111, вход № 5, НРТЦ – 816 кв. м, като със заповедта са определени/утвърдени съответно:

а) т. 10 - тръжната документация, приложение към заповедта;

¹¹⁸ https://www.imoti.net/bg/sredni-ceni?ad_type_id=3&city_id=1®ion_id=5767¤cy_id=2&date=2020-02-02 https://www.imoti.net/bg/sredni-ceni?ad_type_id=3&city_id=1®ion_id=5767¤cy_id=2&date=2020-02-02

¹¹⁹ Одитно доказателство № 661

¹²⁰ Одитно доказателство № 675

¹²¹ Одитно доказателство № 676

- б) т. 11 - безплатен и пълен достъп до тръжната документация по електронен път на интернет страницата на БНР с адрес: www.bnr.bg;
- в) т. 2 - началната тръжна месечна наемна цена в размер 3,95 лв./кв.м. без ДДС;
- г) т. 13 - условията за оглед на имота, в които е изрично посочено, че кандидатите следва да извършат оглед на имота;
- д) т. 15 - тръжната комисия, в състав председател, двама членове и двама резервни членове, включително юрист и икономист;
- е) т. 14 - срок за приемане на заявленията за участие - до 17,00 ч. на 08.08.2018 г.

Заповедта за откриването на търга има задължителното съдържание по чл. 13 от ППЗДС.

Условията за провеждането на търга са публикувани във вестниците „24 часа“ и „България днес“, както и на интернет страницата на БНР на 10.07.2018 г.¹²². В преписката за тръжната процедура няма/не се съхраняват писмени доказателства, че обявлението е публикувано на видно място в сградата на БНР в 3-дневен срок от издаването на заповедта за откриване на търга, каквото е изискването на чл. 44, ал. 2 от ППЗДС¹²³.

За участие в тръжната процедура в рамките на указания в обявлението срок – 08.08.2018 г. е постъпило едно заявление¹²⁴.

Откриването на тръжната процедура за отдаване под наем на имот – държавна собственост, по реда на чл. 19, ал. 1 от ЗДС е в частично несъответствие с правната рамка. Поради липса на документиране и одитна пътека за проследимост не е получена разумна увереност, че са спазени изискванията на правната рамка по чл. 44, ал. 2 от ППЗДС относно публикуването на обявлението за търга на видно място в сградата на БНР в срока, определен с правилника.

2.3.3. Провеждане на търга

Проведен е търг с тайно наддаване, като резултатите от него са документирани в протокол на комисията за провеждане на търга от 09.08.2018 г.¹²⁵. При изписването на годината от тръжната комисия е допусната техническа грешка, като в протокола е вписана 2017 г., вместо 2018 г. Протоколът е подписан от комисия в състав: двама от редовните и един от резервните членове по заповедта за откриването на тръжната процедура, с която е определен съставът ѝ.

За участие в търга е подадено едно заявление. В протокола на комисията от 09.08.2018 г. е документирано извършването на проверка за съответствието на подадените документи с нормативните и тръжни условия, след което комисията е допуснала участника до втория етап от провеждането на търга – разглеждане на постъпилата оферта. В приложена към офертата декларация от управителя на участника са вписани дата и месец, но не е посочена годината на подписването на декларацията¹²⁶.

При прегледа на документите е установено, че ценовото предложение на участника **не е подписано** от тримата членове от комисията¹²⁷ в несъответствие с чл. 53, ал. 2 от ППЗДС, а в *протокола* на тръжната комисия недостоверно/неправилно е отбелязано, че членовете на комисията са подписали ценовото предложение. Липсата на подписите на тримата членове от комисията върху ценовото предложение на участника не дава разумна увереност, че предложението, което е архивирано в досието на търга, е автентичното предложение, представено от участника.

Протоколът е утвърден от генералния директор на 13.08.2018 г. Практиката за утвърждаване на протокола на тръжната комисия от генералния директор на БНР, не е

¹²² Одитно доказателство № 677

¹²³ Одитно доказателство № 674

¹²⁴ Одитно доказателство № 678

¹²⁵ Одитно доказателство № 679

¹²⁶ Одитно доказателство № 680

¹²⁷ Одитно доказателство № 681

въведена в нарочен писмен вътрешен акт на организацията¹²⁸, а и не произтича от законов или подзаконов нормативен акт. Утвърждаването е извършено, но т.к. липсата на мотиви за промяната на член на тръжната комисия и недостовърното отразяване на действията на комисията при разглеждането на офертата не са били установени, предназначението му - да упражни контрол, ако целта е такава, не е била постигната.

Провеждането на тръжната процедура е в съществено несъответствие с правната рамка по ППЗДС. Ценовото предложение на единствения участник не е подписано от членовете на комисията, въпреки че в съставения от тях протокол, недостовърно е отразено, че са подписали ценовото предложение, което не дава увереност, че предложението от тръжното досие е автентичното предложение на участника, представено в търга.

2.3.4. Определяне на спечелилия търга

2.3.4.1. На основание чл. 13, ал. 3 от ППЗДС е издадена заповед № РД 20-323 от 13.08.2018 г.¹²⁹ на генералния директор на БНР, в която са определени участникът, спечелил търга, наемната цена и условията на плащане.

Съгласно чл. 55, ал. 2 от ППЗДС заповедта следва да се връчи на всички участници в търга по реда на АПК, а съгласно ал. 3 заинтересуваните участници могат да обжалват заповедта по реда на АПК. Връчване на заповедта за определяне на наемател на единствения участник в тръжната процедура **не е документирано**¹³⁰, т.е. няма писмени доказателства, че е връчена на лицето.

За съобщаването на заповедта на заинтересованото лице е приложен способът по чл. 61, ал. 3 от АПК (ред. ДВ, бр. 30 от 11.04.2006 г.) и заповедта е публикувана на интернет сайта на БНР на 14.08.2018 г.¹³¹, като няма данни/друга информация защо е приложен този способ (неизвестен адрес или неоткрит на адреса). Не е налична одитна пътека относно обявяването на заповедта на видно място в сградата на БНР, поради което не може да получи разумна увереност, че изискванията на чл. 56, предл. 1 от ППЗДС са спазени¹³².

Съгласно чл. 57, ал. 1 от ППЗДС, спечелилият търга участник е длъжен да внесе цената (съгласно т. III.5.1. от тръжната документация към заповед № РД-20-285/06.07.2018 г. за откриване на търга – депозит и първа наемна вноска) в 14-дневен срок от влизането в сила на заповед № РД 20-323 от 13.08.2018 г. На основание чл. 90, ал. 1, предл. 1 във връзка с чл. 84, ал. 1 от АПК заповедта влиза в сила на 27.08.2018 г. - 14 след публикуването и на сайта на БНР. Следователно, срокът за внасяне на депозита и първата наемна вноска е до 10.09.2018 г.

В документацията по търга – заповед за откриване на търга, тръжна документация и заповед за определяне на спечелилия участник – има **съществено вътрешно противоречие**: в заповедта за откриване на търга не е предвидено условие да бъде внесен депозит и/или първа наемна вноска преди/при сключване на договора, в тръжната документация, утвърдена със заповедта за откриване на търга, е предвидено такова условие, а в т. 3 от заповедта за определяне на спечелил участник, в несъответствие с чл. 57, ал. 1 от ППЗДС и т. III.5.1. от тръжната документация, е определено, че „**при сключването на договора** наемателят заплаща депозит в размер на един месечен наем“, но не и първа наемна вноска.

2.3.4.2. Сключване на договора

Съгласно т. 5.5. от тръжната документация, договор за наем се сключва въз основа на влязла в сила заповед за определяне на **наемател и в срок от 7 дни от представянето**

¹²⁸ Одитно доказателство № 682

¹²⁹ Одитно доказателство № 683

¹³⁰ Одитно доказателство № 674

¹³¹ Одитно доказателство № 684

¹³² Одитно доказателство № 674

от страна на наемателя на доказателство за извършено плащане на първа наемна вноска и депозита за изпълнение по договора.

В несъответствие с чл. 57, ал. 1 от ППЗДС и т. 5.1. от тръжната документация към заповед № РД-20-285/06.07.2018 г. депозитът и първата наемна вноска **не са внесени в срок** от спечелилия търга участник. Първата наемна вноска в размер 3 264,00 лв. без ДДС е внесена на 04.10.2018 г., а депозитът за изпълнение по договора е внесен на 02.11.2018 г.¹³³. Към датата на сключването на договора не е спазено/изпълнено изискването на чл. 57, ал. 1 от ППЗДС.

Съгласно чл. 57, ал. 2 от ППЗДС „когато спечелилият търга участник не внесе цената, дължимите данъци, такси и режийни разноски в срока по ал. 1, се приема, че се е отказал от сключването на сделката“, а в ал. 3 е дадена възможност на ръководителя на ведомството да прекрати тръжната процедура на това основание.

В несъответствие с чл. 57, ал. 2 от ППЗДС на 03.09.2018 г. генералният директор на БНР е сключил договора за наем, без спечелилият участник да е внесъл депозита и първата наемна вноска, съгласно определеното със заповедта¹³⁴.

От длъжностните лица в БНР, ангажирани с тръжната процедура и сключването на договора **не е извършен контрол** относно спазването на срока за плащане на депозита и първата наемна вноска от страна на спечелилия търга за отдаването под наем на недвижимия имот – държавна собственост.

С чл. 18 на действащия през одитирания период Правилник за отдаване под наем на недвижими имоти, предоставени за управление на БНР и движими вещи - собственост на Българското национално радио¹³⁵ е въведена контролна дейност: „*постоянен контрол ... за своевременното изплащане на дължимите от наемателя суми*“, която е възложена на изпълнителния директор, директорите на РРС и др. Въведената контролна дейност е неадекватна и не е изпълнявана, още повече че длъжност „изпълнителен директор“ не съществува в Правилника за структурата и организацията на дейността на БНР, в сила от 15.09.2016 г., т.е. правилата от правилника не са хармонизирани помежду си. Правилникът за отдаване под наем на недвижими имоти, предоставени за управление на БНР и движими вещи - собственост на Българското национално радио не е своевременно актуализиран във връзка с промените в организационната структура на БНР.

Договор № 129/03.09.2018 г. е сключен в нарушение/несъответствие с изискванията на ППЗДС, както и с условията на търга, без да са извършени плащанията на първа месечна наемна вноска и депозит, които са сред основанията за сключването на договор, съгласно Заповед № РД-20-285/06.07.2018 г.

В БНР няма писмено въведени адекватни и ефективни контролни дейности, които да минимизират риска от забава в плащанията/неплащане на наемната цена/депозитните вноски при отдаването на имоти под наем.

2.3.5. Изпълнение на договор № 129/03.09.2018 г. през 2018 и 2019 г.

При проверката за изпълнението на договора¹³⁶ е установено:

а) предаване на имота

Съгласно чл. 4, ал. 3 от Правилника за отдаване под наем на недвижими имоти, предоставени за управление на БНР и движими вещи - собственост на Българското национално радио¹³⁷, неразделна част от всеки договор за наем следва да бъде „схема на отдавания под наем имот, на която да бъде означено точното местоположение и размерите на имота, както и **приемо-предавателен протокол**, в който се описва състоянието на имота при предаването му на наемателя“.

¹³³ Одитно доказателство № 686

¹³⁴ Одитно доказателство № 685

¹³⁵ приет на заседание на Управителния съвет на БНР на 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г.

¹³⁶ Одитно доказателство № 685

¹³⁷ приет на заседание на Управителния съвет на БНР на 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г.

Съгласно т. 1.1. от договора БНР предоставя част от недвижим имот, представляващ част от „едноетажно хале с метална конструкция с обща площ 816 кв. м. (производствена сграда, технически помещения и гараж с 15 бр. клетки)“, като задължението за предаването на имота с *протокол* е уговорено и в т. 2.2. от договора, съгласно чл. 20, ал. 1 от ППЗДС.

В несъответствие с т. 2.2. от договора и чл. 4, ал. 3 от Правилника на БНР към договора **не е приложена схема** на отдадения под наем имот и имотът **не е предаден с двустранно подписан приемо-предавателен протокол**, с описание на вида и състоянието му при предаването на наемателя¹³⁸. Липсата на протокол е последица и е обвързана от липсата на предхождащ протокол за предаването на имота от наемателя на наемодателя БНР след приключването на първия договор между тях в сила до 16.07.2018 г. (разгледан подробно в предходната констатация на одитния доклад т. 2.2.).

В докладна записка от 25.11.2019 г. от ръководителя на сектор „Капитално строителство“ в БНР до генералния директор е описано, че общата използвана площ от наемателя е 4 481 кв. м., вместо договорените 816 кв. м.¹³⁹. Видно от докладната записка площта на имота по договора - 816 кв.м. - не съответства на фактически използваната площ, която е с **3 665 кв.м. повече**, установено при извършеното измерване от длъжностните лица на БНР.

В Правилника на БНР няма правила за определяне на длъжностното лице, което следва да изготви приемо-предавателния протокол, да предаде имота на наемателя и да приложи схема към договора¹⁴⁰.

Липсата на задължителни приложения към договора за наем, включително схема на имота, създава предпоставки и риск наемателят да ползва по-голяма площ от договорената, който в конкретното наемно правоотношение се е реализирал;

б) *наемна цена*

Съгласно т. 1.3. от договора наемната цена е в размер 3 264,00 лева без ДДС на месец (3 916,80 лева с ДДС).

Разликата в наемната цена между реално ползваната от наемателя площ към датата на измерването (4 481 кв. м.) и отдадената по договор (816 кв. м.) е **14 660 лв. на месец без ДДС** (3 665 кв. м. x 4 лв./кв. м. = 14 660 лв.).

Съгласно чл. 8 от Правилника на БНР всеки договор за наем следва да съдържа „клауза, допускаща актуализация на наемната цена веднъж годишно съобразно процента на инфлация в страната“. В несъответствие с чл. 8 от Правилника на БНР¹⁴¹ в договора **не е включена такава клауза** и наемната цена не е изменяна през одитирания период¹⁴².

Съдържанието на записаните в договора уговорки между страните за наемната цена е в несъответствие с правилата от Правилника на БНР относно актуализирането на наемната цена веднъж годишно с процента на инфлация в страната. На наемателя фактически е предоставена площ с 3 665 кв. м. повече от описаната в договора, с което БНР е лишено от приходи в размер 14 460 лв. без ДДС месечно или 175 920 лв. без ДДС годишно (17 352 лв. с ДДС или 208 224 лв. с ДДС годишно) по цената определена в договора;

в) *заплащане на наемната цена*

Съгласно т. 1.5. от договора, наемната цена се заплаща до 10-о число на съответния месец по посочена в договора банкова сметка на БНР.

В рамките на одитирания период през нито един месец наемната цена по договора **не е заплащана** в срок от наемателя.

Съгласно т. 3.1. от договора „наемателят е длъжен да заплаща на БНР договореното възнаграждение до 10 число на съответния месец, като при забава дължи неустойка в размер

¹³⁸ Одитно доказателство № 662

¹³⁹ Одитно доказателство № 670

¹⁴⁰ Одитно доказателство № 661

¹⁴¹ Одитно доказателство № 685

¹⁴² Одитно доказателство № 660

на 5 % от размера на дължимата сума за всеки просрочен ден, но не повече от двукратния размер на месечното наемно възнаграждение“.

При проверката е установено, че от наемодателя БНР не са начислявани неустойки за забавата при плащането на наемната цена, като за периода от 01.09.2018 г. до 30.09.2019 г. неустойките са в размер **31 987,20 лв.**¹⁴³.

В резултат от неизпълнението на уговореното между страните са пропуснати приходи по бюджета на БНР от неустойки по наемното правоотношение в размер 31 987,20 лв.;

г) *заплащане на разходите за консумативи, данък върху недвижимите имоти (ДНИ) и такса за битови отпадъци (ТБО)*

В т. 1.6. от договора е уговорено, че наемателят заплаща **всички консумативи** за наетото помещение – **ток, вода и други разходи**, свързани с поддръжката на недвижимия имот, като не е определен ред за отчитане на потребените количества. Съгласно т. 1.7. от договора, наемателят следва да заплаща и **ДНИ и ТБО** за имота.

При извършената проверка е установено:

га) за одитирания период наемателят е заплащал консумативни разходи **само за потребената вода** въз основа на двустранно подписани констативни протоколи, в които са отчетени показанията на водомер и изразходваното количество вода¹⁴⁴.

Други консумативни разходи, включително потребената ел. енергия, както и дължимите разходи за ДНИ и ТБО за ползвания имот не са заплащани от наемателя¹⁴⁵;

гб) за потребената от наемателя **електроенергия** са съставяни тристранни констативни протоколи между наемателя, БНР и БНТ. От БНТ - собственик на трафопоста, изразходената от наемателя електроенергия¹⁴⁶ е фактурирана на БНР - собственик на имота, след което отчетената електроенергия е заплащана на БНТ от БНР, като **не е префактурирана на наемателя**¹⁴⁷.

След одитирания период, по време на одита, въз основа на подписаните от наемателя протоколи за потребената електроенергия, от БНР е издадена фактура № 0000009018/12.12.2019 г. за периода **01.09.2018 г. - 31.10.2019 г.** на обща стойност **26 567,63 лв. с ДДС**. На 08.01.2020 г. по фактурата е постъпило частично плащане в размер 5 000 лв.¹⁴⁸. Със споразумение от 10.01.2020 г. между БНР и наемателя по договор № **129/03.09.2018 г.**, задължението за консумираната електрическа енергия е разсрочено за срок от пет месеца¹⁴⁹.

*И по трите проверени договора наемната цена не е заплащана в срок, като от БНР не са начислявани/търсени неустойки/законовата лихва за забавата на плащанията в общ размер **35 628,96 лв.** и не са предприети действия за прекратяване на договорите. По два от договорите¹⁵⁰, с един и същи наемател, наемателят е плащал само разходите за потребената вода, но не и другите консумативни разходи - за електроенергия 54 539,61 лв., ДНИ и ТБО, въпреки наличието на изрична клауза в договорите, като общо по трите договора невъзстановените разходи на БНР за електроенергия са **65 299,37 лв.***

Имотите и наемните правоотношения не са управлявани с дължимата грижа на добър стопанин и съобразно принципите за законосъобразност и добро финансово управление съгласно изискванията на ЗДС, ППЗДС, ЗПФ, ЗФУКПС и Правилника на БНР.

¹⁴³ Одитни доказателства №№ 662 и 667

¹⁴⁴ Одитно доказателство № 687

¹⁴⁵ Одитно доказателство № 662

¹⁴⁶ Одитно доказателство № 688

¹⁴⁷ Одитно доказателство № 662

¹⁴⁸ Одитно доказателство № 689

¹⁴⁹ Одитно доказателство № 663

¹⁵⁰ договори с номера 82/16.07.2013 г. и 129/03.09.2018 г.

В Правилника за отдаване под наем на недвижими имоти, предоставени за управление на БНР и движими вещи - собственост на Българското национално радио писмено не са определени ред/начин и отговорни длъжностни лица, които да извършват и контролират отчитането на потребените от наемателите консумативи, както и ред за предаването на относимата информация на отдел „Счетоводство” с оглед издаване на фактура на наемателя и на дирекция „Правна“ за предприемане на уговорените действия при неизпълнение съгласно договорите.

През одитирания период в БНР не са въведени адекватни и ефективни контролни дейности, които да минимизират съществените рискове в процеса - ползване на по-големи площи от договорените и забава или неплащане на наемната цена по договорите за наем, както и ред, отговорни длъжностни лица и съответни контролни дейности във връзка с установяването на размера на потребените от наемателите консумативи и възстановяването на БНР на разходите за платените от бюджета на БНР консумативни разходи.

3. Договори за безвъзмездно предоставяне на трети лица на части от имоти – публична държавна собственост, предоставени за управление на БНР

В приложимата правна рамка относно управлението и разпореждането с държавна собственост по ЗДС, респ. ППЗДС, няма правна възможност/правно основание бюджетна организация, управляваща имоти - държавна собственост, да предоставя имоти/части от имоти *безвъзмездно на трети лица*¹⁵¹.

Съгласно чл. 16, ал. 1 от ЗДС „Имоти - публична държавна собственост, не могат да се използват не по предназначение и да се предоставят на трети лица, освен в случаите по ал. 2, 5 и 6 и чл. 15а.“. С изключенията от забраната, посочени в чл. 16, ал. 2, 5 и 6 и чл. 15а от ЗДС са определени **две** възможни форми за предоставяне на имоти/части от имоти - **публична държавна собственост на трети лица**, като и двете са **възмездни** сделки - **отдаване под наем** по реда на чл. 19, ал. 1 от ЗДС - чрез търг при условия и по ред, определени с ППЗДС, или възлагане на **концесия**, по ред определен в ППЗДС.

В Правилника за отдаване под наем на недвижими имоти, предоставени за управление на БНР и движими вещи – собственост на БНР, в сила 28.11.2014 г., са уредени редът и условията за **отдаване под наем** на недвижими имоти, предоставени за управление на БНР, като **не се съдържат** разпоредби за предоставяне на площи и/или недвижими имоти **по друг ред/начин, включително безвъзмезден**.

При одита са проверени сключването и/или изпълнението на 15 бр. договори изпълнявани през одитирания период, като установените резултати са описани обобщено според предмета на договорите.

3.1. Договори с предмет предоставяне на храни и напитки

3.1.1. Договор № 130/17.11.2015 г.

Предметът на договора¹⁵² е изпълнителят да „осигурява безалкохолни напитки, включително топли напитки, захарни изделия и сандвичи за служителите на БНР, съгласно поръчката и изискванията на БНР“, като артикулите се заплащат от служителите на БНР по ценоразпис – приложение към договора. Задълженията по договора се изпълняват във фойейето на техническата сграда на БНР в гр. София, бул. „Драган Цанков“ № 4¹⁵³. Срокът на договора е 24 месеца. Задълженията на БНР са уговорени в чл. 4 от договора, в т.ч.: да осигури „**за своя сметка ток и вода в помещението, определено за изпълнение задълженията на изпълнителя**“. Площта на помещението, което се предоставя на

¹⁵¹ изключенията са по определен ред за предоставяне на държавни имоти на общини – чл. 54 и сл. от ЗДС

¹⁵² Одитно доказателство № 690

¹⁵³ за имота е съставен АДС № 01123 за публична държавна собственост от 08.09.1998 г., като имотът включва: терен с обща площ от 7620 кв. м, пететажна сграда със сутерен със застроена площ 1820 кв. м и шестетажна административна сграда със сутерен и застроена площ от 1226 кв. м.

изпълнителя не е посочена в договора, **няма клаузи и относно цената** за ползването на помещението от доставчика на напитките и храните, т.е. договорът е **безвъзмезден**.

При одита е установено, че договорът се изпълнява в обособено за целта помещение - **част от фойето** на сградата, което е организирано като търговски обект. За срока на договора и през одитирания период, предоставената площ/част от имота - публична държавна собственост, е ползвана безвъзмездно, т.к. в БНР не са постъпвали суми за ползването от изпълнителя по договора.

Електроенергията и водата, потребявани от изпълнителя, **са заплатени от БНР**, без да са извършвани замервания на количествата и изчисления за стойността на консумативните разходи¹⁵⁴. През 2017 г. от БНР са изплатени на изпълнителя и разходи от 1 082,60 лв. за доставка на минерална вода и други напитки¹⁵⁵.

През одитирания период изпълнението на Договор № 130/17.11.2015 г. е в съществено несъответствие с правната рамка. Договорът е сключен в нарушение на забраната по чл. 16, ал. 1 от ЗДС, без да е проведен търг за отдаване под наем, съгласно чл. 16, ал. 2 от ЗДС и безвъзмездно при липса на правно основание за това. Заплащането на разходите за консумативи е извършено от БНР незаконосъобразно/без правно основание, независимо от договорното задължение, т.к. същото е поето в нарушение на императивната забрана по чл. 16, ал. 1 от ЗДС и в несъответствие с чл. 14, ал. 2 от ЗДС и чл. 3, ал. 1 от ЗФУКПС.

През одитирания период управлението на частта от имота - публична държавна собственост, предоставена за търговски обект за продажба на храни и напитки, е в съществено несъответствие с изискванията на правната рамка по ЗДС и ЗФУКПС.

3.1.2. Договор № 204/09.11.2017 г.

Предметът на договора¹⁵⁶ е „осигуряване на безалкохолни напитки съгласно поръчка и изискванията на БНР“, като задълженията по договора се изпълняват във **фойето** на техническата сграда на БНР в гр. София, бул. „Драган Цанков“ № 4¹⁵⁷. Артикулите се заплащат от служителите на БНР по ценоразпис – приложение към договора. Задълженията на БНР са определени в чл. 4 от договора, в т.ч. да осигури **„за своя сметка ток и вода в помещението, определено за изпълнение задълженията на изпълнителя“**. Срокът на договора е 36 месеца, считано от датата на подписването му, т.е. до 09.11.2020 г. В договора не е посочена площта на помещението, което се предоставя на изпълнителя, **няма и клаузи относно цената** за ползването на помещението от доставчика на напитките и храните, т.е. договорът е **безвъзмезден**.

Съгласно предоставена на одита служебна бележка, издадена от ръководителя на сектор „Електрозахранване и противопожарна охрана“ до ръководителя на отдел АДУС с рег. № 10-720#3/26.11.2019 г., консумираната от изпълнителя електроенергия за 24-часов период е 34,5 kW дневна и 17,5 kW нощна¹⁵⁸. Видно от докладната записка, към датата на извършване на измерването използваната площ от е 75,16 кв. м., като с допълнителна докладна записка е уточнено, че освен посочената площ, изпълнителят ползва още 24 кв.м. площ във фойето пред първо студио на БНР, където са разположени маси (4 бр.) и столове (12 бр.)¹⁵⁹.

При одита е установено, че през одитирания период изпълнителят по договора ползва **безвъзмездно** помещението/част от сградата – публична държавна собственост, като

¹⁵⁴ Одитно доказателство № 691

¹⁵⁵ Одитно доказателство № 692

¹⁵⁶ Одитно доказателство № 693

¹⁵⁷ за имота е съставен АДС № 01123 за публична държавна собственост от 08.09.1998 г., като имотът включва: терен с обща площ от 7620 кв. м, пететажна сграда със сутерен със застроена площ 1820 кв. м и шестетажна административна сграда със сутерен и застроена площ от 1226 кв. м.

¹⁵⁸ Одитно доказателство № 694

¹⁵⁹ Одитно доказателство № 695

потребените от него електроенергия, топлоенергия и вода, **са платени от БНР**, без да бъдат извършвани замервания на потребените количества и изчисления за стойността на консумативните разходи¹⁶⁰. За доставка на кафе, вода и други напитки от БНР на изпълнителя са платени: през 2017 г. - 203,28 лв.; през 2018 г. - 1 394,13 лв. и към 30.09.2019 г. – 482,74 лв. или общо 2 080,15 лв. за одитирания период¹⁶¹.

Сключването на Договор № 204/09.11.2017 г. е в съществено несъответствие с правната рамка. В нарушение на забраната по чл. 16, ал. 1 от ЗДС не е проведен търг за отдаване под наем, съгласно чл.16, ал. 2 от ЗДС и имотът е предоставен безвъзмездно при липса на правно основание за това. Изплащането на разходите за консумативи от БНР е извършено незаконосъобразно/без правно основание, независимо от договорното задължение, т.к. същото е поето в нарушение на императивната забрана по чл. 16, ал. 1 от ЗДС и в несъответствие с чл. 14, ал. 2 от ЗДС и чл. 3, ал. 1 от ЗФУКПС.

През одитирания период управлението на частта от имота - публична държавна собственост, предоставена за търговски обекти за продажба на храни и напитки, е в съществено несъответствие с изискванията на правната рамка по ЗДС и ЗФУКПС.

3.1.3. Договор № 94/19.08.2016 г.

С предмета на договора „изпълнителят се задължава да осигурява готова храна за закуска и обяд за не по-малко от 300 човека“, като задълженията по договора се изпълняват в помещение, предоставено от БНР. В договора не са посочени площта и други характеристики на помещението, **няма и клаузи относно цената** за ползването, т.е. договорът е **безвъзмезден**. През 2016 г. договорът е сключен (подписан) за генерален директор от член на УС на БНР на основание заповед за заместване № АВ-744/09.08.2016 г.¹⁶². Срокът му е 24 месеца, считано от 19.08.2016 г. до 19.08.2018 г., като преди изтичането на срока е сключено допълнително споразумение между страните от 10.07.2018 г., подписано от генералния директор на БНР, с което срокът е удължен с още 24 месеца до 19.08.2020 г.

Предметът на договора - осигуряване на **готова храна** (кетъринг¹⁶³), не предполага приготвянето на храната да се извършва в БНР, а доставяне на храна предварително приготвена на друго място. Съгласно чл. 4, ал. 2 от договора „**БНР се задължава да осигурява за своя сметка ток и вода в помещението за хранене**“, поради което в имота не са поставени контролни електромер и водомер за отчитане на потреблението. В договора не е уговорено заплащане и на потребяваната топлоенергия за ползваната площ.

Съгласно чл. 6, ал. 2 от договора, изпълнителят доставя „храна за служителите на БНР с минимум 25% отстъпка от цените в ценоразписа – приложение към договора, като не променя цените“.

Договорът се изпълнява в самостоятелно обособено помещение в програмно-редакционната сграда на БНР (официален вход на БНР).

При проверката и наблюдението на одита установено:

Ежедневно в търговския обект се хранят над 800 служители/посетители, включително и външни лица, поканени в различните радиа и програми, както и такива неангажирани с радиодейността, които не ползват уговореното намаление в цените за персонала на БНР.

В несъответствие/неизпълнение на предмета на договора, **храната се приготвя на място в кухненския блок** на помещението дадено за безвъзмездно ползване, **вместо да се доставя в готов вид**, съгласно договореното.

¹⁶⁰ Одитно доказателство № 691

¹⁶¹ Одитно доказателство № 696

¹⁶² Одитно доказателство № 697

¹⁶³ кетъринг (*Уикиречник*) - Вид услуга - приготвяне, доставяне на храни на адрес по заявка. Организиране на партита и тържества.

Във връзка с одита от служители на БНР е извършено замерване на ползваната площ от изпълнителя, тъй като същата не е посочена в сключения договор. Съгласно докладна записка с рег. № 30-4799/26.11.2019 г. от ръководителя на сектор „Капитално строителство“ в БНР, към датата на извършване на измерването използваната площ от изпълнителя по договора е **322,04 кв. м.**¹⁶⁴.

Анализът на публичната информация от пазара на недвижими имоти за наемните цени на търговски обекти в район „Лозенец“ показва, че средната наемна цена на кв. м. към датата на сключването на договора 15.08.2016 г. е **9,71 лв./кв. м.**¹⁶⁵, или месечната наемна цена на предоставения *безвъзмездно* имот би била приблизително 3 220,00 лв., или повече, в зависимост от постигнатата цена на търга. В резултат, при спазване на изискванията на ЗДС и отдаване под наем чрез търг, за две години под формата на собствени приходи от наем, БНР би реализирало приходи от приблизително 77 000 лв., или повече в зависимост от постигнатата цена на търга, а към края на 2019 г. общо за над 100 000 лв.

Съгласно служебна бележка, предоставена на одита с рег. № 10-720#4/26.11.2019 г.¹⁶⁶, консумираната от изпълнителя електроенергия за 24-часов период е 88 kW дневна и 44 kW нощна, като измерването е извършено въз основа на ползваните електроуреди за приготвянето на храната¹⁶⁷.

През одитирания период изпълнителят по договора ползва безвъзмездно помещенията от сградата – публична държавна собственост, като потребените от изпълнителя електроенергия, топлоенергия и вода, са платени от БНР без да бъдат извършвани измервания на количествата и изчисления за стойността на консумативните разходи¹⁶⁸.

Извън предмета на договора, допълнително на изпълнителя от БНР са заплатени за кетъринг, кафе, вода, храна: през 2017 г. – 2 869,15 лв.; през 2018 г. – 6 705,00 лв. и от 01.01. - 30.09.2019 г. – 5 338,38 лв.¹⁶⁹, или общо за одитирания период **14 912, 53 лв.**

По време на одита по молба от изпълнителя с вх. № 10-17/08.01.2020 г. договорът е прекратен с допълнително споразумение от 18.02.2020 г., като от страна БНР не са правени искания за възстановяване на направените разходи за консумативи от изпълнителя по договора. Мотивите за искането са - необходимост от повишаване на цените на продаваната храна на служители на БНР и външни лица, с уговорката, че при неодобряване на нов ценоразпис от страна на БНР, писмото следва да се счита за едномесечно предизвестие за прекратяване на договора. В становище с рег. № 30-361/ 21.01.2020 г. от директора на дирекция „Правна“ в БНР е изразено отрицателно становище относно повишаването на цените на продаваната храна на служители на БНР и външни лица¹⁷⁰, в следствие на което договорът е прекратен.

През одитирания период изпълнението на Договор № 94/19.08.2016 г. е в съществено несъответствие с правната рамка. Договорът е сключен в нарушение на забраната по чл. 16, ал. 1 от ЗДС, без да е проведен търг за отдаване под наем, съгласно чл.16, ал. 2 от ЗДС и безвъзмездно при липса на правно основание за това. Изплащането на разходите за консумативи е извършено без правно основание от БНР, независимо от договорното задължение, т.к. същото е поето в нарушение на императивната забрана по чл. 16, ал. 1 от ЗДС и в несъответствие с чл. 14, ал. 2 от ЗДС и чл. 3, ал. 1 от ЗФУКПС. В резултат от незаконосъобразното управление на частта от имота - публична държавна

¹⁶⁴ Одитно доказателство № 699

¹⁶⁵ https://www.imoti.net/bg/sredni-ceni?ad_type_id=3&city_id=1®ion_id=5770¤cy_id=4&date=2016-08-15

¹⁶⁶ Одитно доказателство № 698

¹⁶⁷ скара 1 бр., миялна машина 1 бр., печка 1 бр., конвектомат 5 бр., топла витрина 2 бр., хладилна витрина 3 бр., фризер 6 броя

¹⁶⁸ Одитно доказателство № 691

¹⁶⁹ Одитно доказателство № 700

¹⁷⁰ Одитно доказателство № 701

собственост в БНР са пропуснати приходи от наем, които не могат да бъдат точно определени, поради липсата на тръжна процедура, но в приблизителен размер от 100 000 лв., съобразно наемните пазарни цени в района, в който е разположена сградата на БНР.

През одитирания период частта от имота - публична държавна собственост, предоставена за търговски обект за продажба на готова храна и напитки, не е управлявана с дължимата грижа на добър стопанин и управлението е в съществено несъответствие с изискванията на правната рамка по ЗДС, ЗПФ, ЗФУКПС и т. 28 от договора за управление на БНР на генералния директор, съгласно която генералният директор „...следва да пести суровините, материалите, паричните и другите средства, които му се предоставят за изпълнение на поетите задължения.“.

3.2. Договори за стоматологични и медицински услуги

3.2.1. Правната рамка относно медицинското обслужване на персонала в бюджетните организации е определена от:

а) чл. 24 от ЗЗБУТ - „За организиране на изпълнението на дейности, свързани със защитата от професионалните рискове и превенция на тези рискове, работодателят в зависимост от обема на дейността, естеството на работата и характера на професионалния риск назначава или определя едно или повече длъжностни лица с подходящо образование и квалификация или създава специализирана служба.“

На основание чл. 24 от ЗЗБУТ през 2015 г. в БНР е създадена Служба по трудова медицина (СТМ), чийто състав, права и задължения са определени в Правилник за устройството и дейността на службата по трудова медицина (ПУДСТМ), приет от УС на БНР на 28.09.2015 г., в сила от същата дата¹⁷¹. За одитирания период в СТМ са заети 3 щ. бр.¹⁷², като лицата са лекари с висше медицинско образование и съставът на СТМ е в съответствие с изискванията на чл. 25б от ЗЗБУТ и ПУДСТМ;

б) чл. 282 от КТ - работодателят е задължен да осигури „условия за санитарно-битово и медицинско обслужване на работниците и служителите съобразно санитарните норми и изисквания“.

Нормативната уредба относно санитарно-битовото обслужване се съдържа в глава X „Санитарно и битово обслужване“ от Наредба № 7/1999 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работно оборудване¹⁷³ (Наредба № 7/1999 г.). Санитарно-битовото обслужване е организиране и осигуряване на определени условия на работните места, които имат отношение и влияние върху здравето на работещите, в т.ч. условия за лична хигиена, питейна вода, подходящи условия за почивка. Медицинското обслужване съгласно чл. 242-243 от Наредба № 7/1999 г. се състои в осигуряване на една или повече стаи за първа помощ (обзаведени с необходимите средства и оборудване за оказване на първа помощ) и обозначени с установени знаци;

в) чл. 287 от КТ - задължение за провеждането на *периодични* медицински прегледи на всички работници и служители за сметка на работодателя, като редът за провеждането на прегледите е регламентиран в Наредба № 3 за задължителните медицински прегледи¹⁷⁴. За изпълнението на тези задължения в БНР е сключен договор за обществена поръчка № ЗОП-54/18.12.2017 г.¹⁷⁵, подробно разгледан в т. 2.4.4.3., раздел II „Разходи за издръжка и капиталови разходи, в т.ч. възлагане на обществени поръчки и изпълнение на сключените договори“ от Част Трета на одитния доклад.

¹⁷¹ Одитно доказателство № 706

¹⁷² Одитни доказателства №№ 272, 273 и 274

¹⁷³ посл. изм. в сила от 01.03.2017 г.

¹⁷⁴ посл. изм. ДВ бр. 78 от 30.09.2005 г.

¹⁷⁵ виж раздел. II., т. 2.4.4.3.1. от одитния доклад

3.2.2. Договори за стоматологични услуги

При одита е установено:

3.2.2.1. Договори с №№ 58/26.04.2016 г., 75/24.04.2017 г., 56/16.05.2018 г., 80-65/23.05.2019 г.¹⁷⁶ са с изпълнител – „Амбулатория за индивидуална практика за първична дентална помощ“, с предмет „преференциално стоматологично лечение на служителите на възложителя“. В чл. 1 от договорите от 2016 и 2017 г. услугата включва извършване на манипулации с 40 на сто намаление от цените в приложен ценоразпис, а в договорите от 2018 и 2019 г. е уговорено намаление от 45 на сто.

Съгласно клаузите по чл. 2 и на четирите договора, задълженията на БНР са да **заплаща** на изпълнителя 50 лв. месечно, като по чл. 4 следва да осигури помещение, в което да се извършват стоматологичните услуги. Съгласно чл. 6, ал. 2 от договорите консумативните разходи за помещението са **за сметка на БНР**. Срокът на всеки от договорите е една година¹⁷⁷, като договор № **65/23.05.2019 г.** е в сила до 07.06.2020 г.

Видно от договорите изпълнителят ползва **безвъзмездно** предоставеното му помещение - част от сграда – публична държавна собственост на бул. „Драган Цанков“ № 4. За срока на действие на договорите **потребените от изпълнителя електроенергия, топлоенергия и вода са платени от БНР**, без да са извършвани замервания на количествата¹⁷⁸.

За одитирания период от БНР на изпълнителя е заплащана „месечна абонаментна такса“ в размер 50 лв., като за 2017 г. са платени 250,00 лв., за 2018 г. – 600,00 лв.¹⁷⁹, за 2019 г. и към момента на одита уговорените месечни абонаментни такси не са платени¹⁸⁰, или общо за периода са изплатени 850 лв.

3.2.2.2. Договореното *преференциално* стоматологично лечение на служителите на БНР **не представлява медицинско обслужване по смисъла на ЗЗБУТ, КТ и приложимите подзаконовни нормативни актове**, определящи задълженията на работодателя във връзка с това.

Договорите от одитирания период с №№ 75/24.04.2017 г., 56/16.05.2018 г. и 80-65/23.05.2019 г. са сключени незаконосъобразно в нарушение на забраната по чл. 16, ал. 1 от ЗДС, без да са проведени търгове за отдаване под наем, съгласно чл.16, ал. 2 от ЗДС и помещенията са предоставени безвъзмездно при липса на правно основание за това. Изплащането на разходите за консумативи от бюджета на БНР е извършено без правно основание, независимо от договорното задължение, т.к. същото е поето в нарушение на императивната забрана по чл. 16, ал. 1 от ЗДС и в несъответствие с чл. 14, ал. 2 от ЗДС и чл. 3, ал. 1 от ЗФУКПС.

През одитирания период управлението на частта от имота - публична държавна собственост, предоставена за преференциално стоматологично лечение, е в съществено несъответствие с изискванията на правната рамка по ЗДС и ЗФУКПС. С безвъзмездното предоставяне са пропуснати приходи от наем по бюджета на БНР, а с изплатените от БНР консумативни разходи, чийто точен размер не може да бъде установен, поради липсата на надеждни писмени доказателства, е утежнен бюджетът на БНР.

3.2.3. Договори за медицински услуги

При одита е установено:

3.2.3.1. Договори с №№ 72/06.06.2016 г., 109/09.06.2017 г., 61/23.05.2018 г., 80-66/23.05.2019 г.¹⁸¹ са с изпълнител - физическо лице с лекарска правоспособност (общопрактикуващ лекар), с предмет „преференциално медицинско лечение на

¹⁷⁶ Одитно доказателство № 702

¹⁷⁷ чл. 3 от съответния договор

¹⁷⁸ Одитно доказателство № 691

¹⁷⁹ Одитно доказателство № 703

¹⁸⁰ Одитно доказателство № 691

¹⁸¹ Одитно доказателство № 704

служителите на възложителя“, което включва „безплатен медицински статус, измерване на кръвно налягане, поставяне на инжекции, превръзки и други необходими манипулации, медицинско обслужване и оказване на медицинска помощ при спешни случаи“.

Съгласно клаузите и на четирите договора, задълженията на БНР са да: заплаща на изпълнителя 50 лв. месечно (чл. 2), осигурява помещение, в което да извършва медицинските услуги (чл. 4, ал. 1, т. 4.1.1.), консумативните разходи за помещението са **за сметка на БНР** (чл. 6, ал. 2). Срокът на всеки от договорите е една година, като договор № 80-66/23.05.2019 г. е в сила до 08.06.2020 г.¹⁸².

При одита е установено, че изпълнителят по договорите ползва **безвъзмездно** помещение от сграда – публична държавна собственост на ул. „Драган Цанков“ № 4, като за срока на действие на договорите от БНР са заплащани и потребените от изпълнителя електроенергия, топлоенергия и вода, без да са извършвани замервания на количествата¹⁸³. За одитирания период от БНР е заплатена месечна абонаментна такса от 50 лв., в т.ч. за 2017 г. са платени 600,00 лв., за 2018 г. – 600,00 лв. и до 31.09.2019 г. – 450,00 лв.¹⁸⁴, или общо за периода 1 650 лв.

3.2.3.2. Договореното *преференциално* медицинско лечение на служителите на БНР **не представлява** медицинско обслужване по смисъла на ЗЗБУТ, КТ и приложимите подзаконовни нормативни актове, определящи задълженията на работодателя във връзка с тази правна рамка.

Договорите за одитирания период с №№ 109/09.06.2017 г., 61/23.05.2018 г. и 80-66/23.05.2019 г. са сключени незаконосъобразно в нарушение на забраната по чл. 16, ал. 1 от ЗДС, без да са проведени търгове за отдаване под наем, съгласно чл. 16, ал. 2 от ЗДС във връзка с чл. 19, ал. 1 от ЗДС, регламентиращи реда и начина за отдаване под наем на отделни имоти или части от имоти-публична държавна собственост. Изплащането на разходите за консумативи от БНР е извършено без правно основание, независимо от договорното задължение, т.к. същото е поето в нарушение на императивната забрана по чл. 16, ал. 1 от ЗДС и в несъответствие с чл. 14, ал. 2 от ЗДС и чл. 3, ал. 1 от ЗФУКПС.

Същото нарушение е констатирано и в одитен доклад на Сметната палата № 0200003112 за извършен одит за съответствие при финансовото управление на Българското национално радио за периода от 01.01.2011 г. до 31.12.2011 г. В т. 5.1. и т. 5.2 от раздел III „Имущество на БНР-София са посочени същите помещения, „които са отдадени под наем от БНР в нарушение разпоредбите на ЗДС и ППЗДС, регламентиращи реда и условията за наемане на части от публична държавна собственост. Договорите за отдаване под наем са сключени без провеждане на търг, в нарушение разпоредбата на чл. 16, ал. 2, във връзка с чл. 19, ал. 1 от ЗДС, регламентиращи реда и начина за отдаване под наем на отделни имоти или части от имоти-публична държавна собственост.“ Посочено е също, че към 2012 г. „наемните цени не са актуализирани от момента на сключването на договорите. Няма данни как е определен наемът, като в същия е включен наем за ползването на медицинското оборудване. Разходите за консумативи на наемателите като ток, топла и студена вода, както и парно отопление, съгласно договорите, са за сметка на БНР“. След одита, в изпълнение на дадените от Сметната палата договорите са прекратени, но през 2016 г. са сключени отново, като неблагоприятните условия за БНР са запазени - ползването е безвъзмездно и разходите за консумативи на наемателите като ел. енергия, топла, студена вода и парно отопление отново са за сметка на БНР. По този начин въпреки установеното от Сметната палата, договорите за площи - части от имоти публична държавна собственост са изпълнявани през целия одитиран период, в нарушение на разпоредбите на ЗДС.

¹⁸² В т. 4.1. от договора е посочено, че се сключва за срок от една година, считано от 08.06.2018 г., като в изписването е допусната техническа грешка

¹⁸³ Одитно доказателство № 691

¹⁸⁴ Одитно доказателство № 705

През одитирания период управлението на частта от имота - публична държавна собственост, предоставена за търговска дейност - преференциално медицинско лечение, е в съществено несъответствие с изискванията на правната рамка по ЗДС и ЗФУКПС. С безвъзмездното предоставяне са пропуснати приходи от наем по бюджета на БНР, а с платените от БНР консумативни разходи, чийто точен размер не може да бъде установен поради липсата на надеждни писмени доказателства, е утежнен бюджетът на БНР. Управленските решения за предоставяне за ползване на части от имоти - публична държавна собственост са в нарушение/несъответствие с разпоредбите на нормативните актове и на вътрешните правила за управление на държавните имоти, предоставени на БНР.

3.3. Ползване на площ/и за разполагане на вендинг/кафе-машини и банкомати

При одита е извършена проверка на договори с №№ **115/26.10.2016 г., 80-34/13.03.2019 г. и 80-35/13.03.2019 г.** за осигуряване на топли/студени напитки и закуски с един и същи изпълнител по трите договора, както и на договор № **39/01.04.2014 г.** за инсталиране на банкомат.

При одита е установено:

а) предметът на договор № 115/26.10.2016 г. е „осигуряване на топли и студени напитки и закуски за служителите на БНР чрез два броя самопродаващи машини за изпълнение на чл. 3 от Наредба № 11 от 21.12.2005 г. за определяне на условията и реда за осигуряване на безплатна храна и/или добавки към нея“ (чл. 1, ал. 1), като стойността на артикулите се заплаща чрез издадени електронни карти за служителите (чл. 1, ал. 4), а машините следва да се инсталират на посочени от БНР места в сградата на БНР на адрес гр. София, бул. „Драган Цанков“ № 4 (чл. 1, ал. 2).

Преди одитирания период към договора са сключени две допълнителни споразумения – от 26.10.2016 г., от 09.12.2016 г., а през одитирания период - през 2017 г., в което не е посочена дата. С всяко от допълнителните споразумения от 2016 г. е уговорено изпълнителят да инсталира по още една самопродаваща машина в сградата на бул. „Драган Цанков“ № 4, на определено от БНР място, а в допълнителното споразумение от 2017 г. е уговорено изпълнителят да инсталира допълнително две самопродаващи машини. В резултат, през 2017 г. общо поставените машини е следвало да са шест броя, като нито в договора, нито в друг писмен документ е определена използваната площ в сградата на БНР от изпълнителя по договора.

През 2019 г. договорът е прекратен по взаимно съгласие на страните с допълнително споразумение от 13.03.2019 г.¹⁸⁵;

б) на 13.03.2019 г. едновременно с прекратяването на договора от 2016 г. със същия изпълнител са сключени два нови договора с №№ 80-34/13.03.2019 г. и 80-35/13.03.2019 г., в т.ч.:

ба) договор № **80-34/13.03.2019 г.** с предмет „осигуряване на топли и студени напитки и закуски за служителите на БНР чрез **два броя** самопродаващи машини за изпълнение на чл. 3 от Наредба № 11 от 21.12.2005 г. за определяне на условията и реда за осигуряване на безплатна храна и/или добавки към нея“ (т. 1.1.), като стойността на артикулите се заплаща чрез издадени електронни карти за служителите (т. 1.4.), а машините следва да се инсталират на посочени от БНР места в сградата на бул. „Драган Цанков“ № 4 (т. 1.2.), като броят и лимитът на картите се заявяват от БНР (т. 2.2.5 и 2.2.6.)¹⁸⁶;

бб) договор № **80-35/13.03.2019 г.** с предмет „осигуряване на топли и студени напитки и закуски за служителите на БНР чрез **два броя** самопродаващи машини (т. 1.1.), като стойността на артикулите се заплаща от служителите на БНР директно чрез машините (т. 1.4.)¹⁸⁷;

¹⁸⁵ Одитно доказателство № 577

¹⁸⁶ Одитно доказателство № 582

¹⁸⁷ Одитно доказателство № 584

в) към момента на одита инсталираните самопродаващи машини в БНР са **8 (осем)** броя – 6 бр. кафе-машини и 2 бр. машини за пакетирани храни (закуски) и безалкохолни напитки, като общата площ, на която са разположени е 4,44 кв. м. по данни на БНР¹⁸⁸. Съпоставката на наличните машини и посочените в договорите показва, че са инсталирани 2 пъти повече машини от договорените;

г) договор № 39/01.04.2014 г.¹⁸⁹ с търговска банка с предмет инсталиране „в сградата на БНР, бул. „Драган Цанков“ № 4 на собствено терминално устройство „банкомат“ със срок от 5 години. В т. 3 от договора е уговорено, че БНР „предоставя площта за инсталиране на банкомата **безвъзмездно**“, като използваната площ е 0,50 кв. м. по данни на БНР¹⁹⁰.

Договорът е в сила до 01.04.2019 г., като банкоматът на изпълнителя се намира в сградата на БНР и към момента на извършването на одита, въпреки че не е сключен нов договор, или допълнително споразумение;

д) в сградата на БНР е монтиран банкомат и на друга търговска банка¹⁹¹, с която не е сключен договор за предоставената площ от 0,40 кв. м.¹⁹².

Договорите за одитирания период с №№ 80-34/13.03.2019 г. и 80-35/13.03.2019 г. за предоставяне на площи за поставяне на самопродаващи машини и поставянето на банкомат без договор, са в нарушение на забраната по чл. 16, ал. 1 от ЗДС, без да са проведени търгове за отдаване под наем, съгласно чл.16, ал. 2 от ЗДС, а безвъзмездното предоставяне е при липса на правно основание за това.

За установяване на фактите и обстоятелствата от значение за оценката на съответствието при одита е поискана информация от БНР относно мотивите и правното основание за сключването на договорите за безвъзмездното предоставяне, без търг, на части от имоти - публична държавна собственост на трети лица за търговска дейност. Съгласно предоставения отговор договорите „са в сферата на свободното договаряне, въз основа на чл. 9 от ЗЗД“¹⁹³, който гласи „Страните могат свободно да определят съдържанието на договора, доколкото то не противоречи на повелителните норми на закона и на добрите нрави“.

Анализът на правната рамка, договорите и становището на БНР, показват, че през одитирания период дейността на БНР в процеса е осъществявана въз основа на неправилна преценка за приложимата правна рамка. На първо място, за бюджетните организации/ведомствата по смисъла на § 1, т. 5 от ДР на ЗПФ и § 2, т. 2 от ДР на ЗДС, в т.ч. и за БНР, правната рамка за управлението на държавните имоти се определя от ЗДС и ППЗДС (специален закон), а не по правилата на ЗЗД (общ закон), приложим по отношение на частноправните субекти. На второ място, в случая свободното договаряне по ЗЗД е неприложимо, т.к. договореното между страните противоречи на повелителните норми на чл. 16, ал. 1 ЗДС относно забраната имоти - публична държавна собственост да се предоставят на трети лица без търг и безвъзмездно.

През одитирания период управлението на частите от имоти - публична държавна собственост, предоставени на трети лица безвъзмездно, без провеждане на търгове за отдаване под наем, за осъществяване на търговска дейност - продажба на готова храна, пакетирани храни и напитки, стоматологични, медицински услуги и банкови услуги, е в съществено несъответствие с изискванията на правната рамка по ЗДС, ППЗДС и ЗФУКПС.

Всички 15 проверени договори, в т.ч. 9, сключени през одитирания период и 6 - изпълнявани през одитирания период, са сключени и изпълнявани незаконнообразно в нарушение на забраната по чл. 16, ал. 1 от ЗДС, без да са проведени търгове за отдаване

¹⁸⁸ Одитно доказателство № 707

¹⁸⁹ Одитно доказателство № 708

¹⁹⁰ Одитно доказателство № 707

¹⁹¹ „ЮРОБАНК И ЕФ ДЖИ БЪЛГАРИЯ“ АД

¹⁹² Одитно доказателство № 691

¹⁹³ Одитно доказателство № 709

под наем, съгласно чл. 16, ал. 2 от ЗДС, като частите от имоти - публична държавна собственост са предоставени безвъзмездно при липса на правно основание за това. Плащането от БНР на разходите за консумативи за предоставените части от имоти е извършено незаконосъобразно/без правно основание, т.к. задълженията за това са поети в нарушение на императивната забрана по чл. 16, ал. 1 от ЗДС и в несъответствие с чл. 14, ал. 2 от ЗДС и чл. 3, ал. 1 от ЗФУКПС.

С безвъзмездното предоставяне на частите/площите са пропуснати приходи от наем по бюджета на БНР в значителни размери – над 100 000 лв. по публична информация за пазарните цени, а с платените от бюджета на БНР значителни по размер разходи за консумативи (електроенергия, топлоенергия и вода), изчислени въз основа на измервания за дневната консумация в някои от обектите, е увреден/утежнен бюджетът на БНР. Поради липсата на измервания през одитирания период и надеждни писмени доказателства, точният размер на консумираните електроенергия, топлоенергия и вода, платени от БНР, вместо от операторите на търговските обекти, не може да бъде установен.

Управлението на частите от имотите - публична държавна собственост, предоставени на трети лица, не е осъществено с дължимата грижа на добър стопанин в несъответствие с изискванията на ЗДС, ППЗДС и принципите за законосъобразност и добро финансово управление по ЗФУКПС и задължението по т. 28 от договора за управление на генералния директор на БНР.

Настоящият одитен доклад е приет на основание чл. 48, ал. 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 491/21.12.2020 г. на Сметната палата.

**ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД
№ 1000200119
(ИЗВЛЕЧЕНИЕ)**

№ по ред	Одитни доказателства	Брой страници
40	Отчетни данни по ПРБ за изпълнението на бюджета към 31.12.2017 г. – БНР общо;	5
41	Отчетни данни по ПРБ за изпълнението на бюджета към 31.12.2018 г. – БНР общо	5
42	Отчетни данни по ПРБ за изпълнението на бюджета към 30.09.2019 г. – БНР общо	5
43	Констативен протокол относно финансирането на капиталовите разходи на БНР	1
44	Обяснителна записка за общата инвестиционна политика на БНР към 31.12.2017 г., разшифровки и отчети за капиталови разходи	14
45	Обяснителна записка за общата инвестиционна политика на БНР към 31.12.2018 г., разшифровки и отчети за капиталови разходи	9
46	Отчет на средствата за придобиване и основен ремонт на ДМА за 2019 г. – Приложение №8В	8
272	Длъжностно и поименно щатно разписание на БНР-София, Постановление № 66/1996г. от 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г	5
273	Длъжностно и поименно щатно разписание на БНР-София, Постановление № 66/1996г. от 01.01.2018 г. до 31.12.2018 г	5
274	Длъжностно и поименно щатно разписание на БНР-София, Постановление № 66/1996г. от 01.01.2019 г. до 31.12.2019 г.;	5
517	Справки изх. 20-671/29.10.2019 г. за проведените процедури и възложени обществени поръчки през 2017 г., 2018 г. и към 30.09.2019 г. в БНР по реда на ЗОП и изплатените суми по тях за периода от 01.01.2017 г. до 30.09.2017 г.	16
518	Справки изх. 20-670/29.10.2019 г. за изплатените суми през периода от 01.01.2017 г. до 30.09.2017 г. по обществени поръчки в БНР, възложени преди 01.01.2017 г.	4
527	Досиета на проверени 10 бр. процедури по възлагане на обществени поръчки, в т.ч.:	CD, 2
527Г	Досие на процедурата по възлагане с предмет "Следгаранционно сервизно обслужване на служебните автомобили на БНР-София, включително доставка и монтаж на резервни части, консумативи, принадлежности към тях и почистване" /на електронен носител/	
549	Договор № ЗОП-10 от 31.03.2017 г. с предмет „Комплексно почистване на помещенията в сградите на БНР София“	18

550	Решение за откриване, обявление и проект на договор за обществена поръчка с предмет „Комплексно почистване на помещенията в сградите на БНР София“	20
551	Обявление за приключване на поръчка с предмет „Комплексно почистване на помещенията в сградите на БНР София“	4
552	Доклад на комисията от проведена процедура с предмет „Комплексно почистване на помещенията в сградите на БНР София“	5
553	Докладни записки от 02.06.2017 г. и от 23.12.2017 г. и заявки за поемане на задължения към тях; заявка за поемане на задължение от 23.07.2018 г.	5
554	Констативен протокол от 09.12.2019 г., относно изпълнението на Договор № ЗОП-10 от 31.03.2017 г. с предмет „Комплексно почистване на помещенията в сградите на БНР София“	21
555	Писмо от 27.08.2019 г. на генералния директор на БНР за отправяне на предизвестие за прекратяване на договор	2
556	Искания за извършване на разходи, платежни нареждания, фактури, потвърждения от МФ, протоколи и др. за извършени абонаментни плащания във връзка с изпълнението на Договор № ЗОП-10 от 31.03.2017 г. с предмет „Комплексно почистване на помещенията в сградите на БНР София“	27
557	Всички искания за извършване на разходи, платежни нареждания, фактури, потвърждения от МФ, протоколи и др. за извършените допълнителни дейности (извън абонаментното почистване) при изпълнението на Договор № ЗОП-10 от 31.03.2017 г. с предмет „Комплексно почистване на помещенията в сградите на БНР София“	219
558	Договор от 05.01.2016 г. за застраховане на имоти и вещи на БНР	22
559	Договор от 09.11.2018 г. за застраховане на имоти и вещи на БНР	42
560	Договор № 130 от 17.11.2016 г. с предмет „Почистване на помещенията в сградите на БНР София“	6
561	Платежно нареждане от 01.11.2019 г. за възстановяване на гаранция за изпълнение на договор	1
577	Договор № 115/26.10.2016 г. и допълнителни споразумения от него от 26.10.2016 г., 09.12.2016 г., от 2017 г. без посочена дата и споразумение за прекратяване на договора от 13.03.2019 г	2
582	Договор № 80-34/13.03.2019 г.	7
584	Договор № 80-35/13.03.2019 г.	7
585	Извлечения от счетоводните регистри за броя на автомобилите на БНР – София.	10
586	Договор № ЗОП-7 от 22.05.2015 г. с предмет „Доставка на резервни части, акумулатори и консумативи, сервизно обслужване и почистване на МПС на БНР София“	28

587	Констативен протокол от 28.10.2019 г., относно изпълнението на Договор № ЗОП-7 от 22.05.2015 г. с предмет „Доставка на резервни части, акумулатори и консумативи, сервизно обслужване и почистване на МПС на БНР София“	2
588	Всички искания за извършване на разходи, платежни нареждания, фактури, потвърждения от МФ и др. във връзка с изпълнението на Договор № ЗОП-7 от 22.05.2015 г. с предмет „Доставка на резервни части, акумулатори и консумативи, сервизно обслужване и почистване на МПС на БНР София“	206
589	Договор № ЗОП-8 с предмет „Доставка на 10 броя компактни автомобили тип хечбек и един брой пътнически ван“, Договор № ЗОП-16 с предмет „Доставка на три броя високопроходими автомобили“, приложения и др.	30
590	Платежно нареждане от 13.06.2017 г. и кореспонденция във връзка с възстановяване на гаранция за изпълнение на договор и	4
591	Констативен протокол от 21.10.2019 г.	1
592	Фактури, платежни документи, искания за извършване на разходи, складови разписки, уведомления от НАП и Агенция "Митници", свързани с ремонтни дейности на автомобилите на БНР	1047
593	Констативен протокол от 20.01.2012 г.	2
594	Платежно нареждане за връщане на гаранция	1
660	Договор № 61/27.02.2015 г.	5
661	Правилник за отдаване под наем на недвижими имоти, предоставени за управление на БНР и движими вещи - собственост на Българското национално радио, приет на заседание на Управителния съвет на БНР на 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г.	6
662	Констативен протокол от 31.01.2020 г. за извършена проверка на изпълнение на договори за наем с номера 82/16.07.2013 г., 61/27.02.2015 г., 129/03.09.2018	3
663	Писмо с вх. № 10-140/19.02.2020 г.; Протокол за приемане и предаване на заверени копия на документи от 19.02.2020 г.; Споразумение от 10.01.2020 г.; кореспонденция по електронна поща между БНР и наемател	5
666	Договор № 82/16.07.2013 г.	9
667	Справки за изплатени задължения на наемателя по договори с номера 82/16.07.2013 г. и 129/03.09.2018 г. към БНР	4
668	Фактури и приложения към тях констативни протоколи за изразходвана от наемателя вода по договор № 82/16.07.2013 г.	47
669	Констативни протоколи за изразходвана от наемателя електроенергия по договор № 82/16.07.2013 г.	40
670	Докладна записка от ръководителя на сектор „Капитално строителство“ в БНР от 25.11.2019, снимков материал към нея и скица на имота	15
672	Заповед на генералния директор на БНР № РД-22-270/27.06.2018	1

673	Протокол от заседанието на тръжната комисия, назначена със заповед № РД-22-270/27.06.2018, от 28.06.2018	2
674	Констативен протокол от 15.11.2019 г. относно проверка на проведен търг с тайно наддаване за отдаване на помещение от имот - държавна собственост	3
675	Протокол № РД-09-36 от 05.07.2018 г. от заседание на УС на БНР	6
676	Заповед на генералния директор на БНР № РД-20-285/06.07.2018 и тръжна документация	15
677	Копия на публикациите във в. „24 часа“ и в. „България днес“ и разпечатка на публикацията на интернет страницата на БНР	6
678	Копие на плика с офертата и финансово предложение на участника	2
679	Протокол на комисията за провеждане на търга от 09.08.2018	3
680	Декларация от управителя на участника в тръжната процедура	1
681	Копие на плик „предлагана цена“ на участника в тръжната процедура	1
682	Протокол за резултатите от проведено финално обсъждане с представители на одитирания обект за установените при одита факти и обстоятелства за област на изследване „Управление и разпореждане с имущество“	24
683	Заповед на генералния директор на БНР № РД-20-323/13.08.2018 г.	1
684	Разпечатка на публикацията на интернет страницата на БНР	2
685	Договор № 129/03.09.2018 г.	6
686	Извлечения от счетоводен програмен продукт „Конто“	3
687	Фактури, издадени от БНР на наемателя и приложени към тях констативни протоколи за изразходвана от наемателя <u>вода</u> по договор № 129/03.09.2018 г.	26
688	Фактури, издадени от БНТ на БНР и констативни протоколи за изразходвана от наемателя на БНР електроенергия по договор № 129/03.09.2018 г.	31
689	Фактура № 0000009018/12.12.2019 и извлечение от счетоводен ПП „Конто“	3
690	Договор № 130/17.11.2015 г.	6
691	Констативен протокол от 31.01.2020 г. за резултатите от извършена проверка на договори с номера: 115/26.10.2016 г., 130/17.11.2015 г.; 204/09.11.2017 г.; 94/19.08.2016 г.; 58/26.04.2016 г., 75/ 24.04.2017 г., 56/16.05.2018 г., 80-65/23.05.2019 г.; 72/ 06.06.2016 г., 109/09.06.2017 г., 61/23.05.2018 г., 80-66/23.05.2019 г.; 80-34/13.03.2019 г. и 80-35/13.03.2019 г.; 39/ 01.04.2014 г.	4
692	Извлечения от счетоводен програмен продукт „Конто“	3
693	Договор № 204/09.11.2017	7
694	Служебна бележка с рег. № 10-720#3/26.11.2019 г.	1

695	Докладна записка с рег. № 10-720#1/26.11.2019 г. и допълнително предоставена докладна записка	2
696	Извлечения от счетоводен програмен продукт „Конто“	3
697	Договор № 94/19.08.2016 г. и заповед за заместване на генералния директор на БНР № АВ-744/09.08.2016 г.	9
698	Служебна бележка с рег. № 10-720#4/26.11.2019 г.	1
699	Докладна записка с рег. № 30-4799/26.11.2019 г.	1
700	Извлечения от счетоводен програмен продукт „Конто“	4
701	Допълнително споразумение от 18.02.2020 и приемо-предавателен протокол към него; молба с вх. № 10-17/08.01.2020 г.; становище с рег. № 30-361/21.01.2020 г.; становище вх. № 30-175/13.01.2020 г.	7
702	Договори с номера 58/26.04.2016 г., 75/24.04.2017 г., 56/16.05.2018 г., 80-65/23.05.2019	27
703	Извлечения от счетоводен програмен продукт „Конто“	4
704	Договори с номера 72/06.06.2016 г., 109/09.06.2017 г., 61/23.05.2018 г., 80-66/23.05.2019 г.	31
705	Извлечения от счетоводен програмен продукт „Конто“	3
706	Правилник за устройството и дейността на службата по трудова медицина, приет на заседание на УС на БНР от 28.09.2015 г., в сила от същата дата	4
707	Писмо с вх. № 10-730#1/03.01.2020 г. и констативен протокол	4
708	Договор № 39/01.04.2014 г.	3
709	Писма с вх. номера 10-718/25.11.2019 г. и 10-178#1/27.11.2019 г.; писмо изх. № 20-738/04.12.2019 г	3